

Upravljanje implementacijom prometnih infrastrukturnih ulaganja županijskih lučkih uprava na primjeru luke otvorene za javni promet Cres

Opačić, Anton

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies, Rijeka / Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:187:926498>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-03**

Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet
University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies - FMSRI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
POMORSKI FAKULTET**

ANTON OPATIĆ

**UPRAVLJANJE IMPLEMENTACIJOM PROMETNIH
INFRASTRUKTURNIH ULAGANJA ŽUPANIJSKIH
LUČKIH UPRAVA NA PRIMJERU LUKE OTVORENE ZA
JAVNI PROMET CRES**

DIPLOMSKI RAD

Rijeka, 2024.

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
POMORSKI FAKULTET**

**UPRAVLJANJE IMPLEMENTACIJOM PROMETNIH
INFRASTRUKTURNIH ULAGANJA ŽUPANIJSKIH
LUČKIH UPRAVA NA PRIMJERU LUKE OTVORENE ZA
JAVNI PROMET CRES**

**MANAGEMENT OF THE IMPLEMENTATION OF TRAFFIC
INFRASTRUCTURE INVESTMENTS OF THE COUNTY
PORT AUTHORITIES ON THE EXAMPLE OF THE PORT
OPEN TO PUBLIC TRAFFIC CRES**

**DIPLOMSKI RAD
MASTER THESIS**

Kolegij: Brodarski i lučki menadžment

Mentor: izv. prof. dr. sc. Borna Debelić

Student: Anton Opatić

Studijski smjer: Logistika i menadžment u pomorstvu i prometu

JMBAG: 2421000569

Rijeka, srpanj 2024.

Student: Anton Opatić

Studijski program: Logistika i menadžment u pomorstvu i prometu

JMBAG: 2421000569

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSKOG RADA

Kojom izjavljujem da sam diplomski rad s naslovom

Upravljanje implementacijom prometnih infrastrukturnih ulaganja županijskih lučkih uprava na primjeru luke otvorene za javni promet Cres

izradio/la samostalno pod mentorstvom

izv. prof. dr. sc. Borne Debelića

U radu sam primijenio/la metodologiju izrade stručnog/znanstvenog rada i koristio/la literaturu koja je navedena na kraju diplomskog rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući naveo/la u diplomskom radu na uobičajen, standardan način citirao/la sam i povezao/la s fusnotama i korištenim bibliografskim jedinicama, te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Rad je pisan u duhu hrvatskoga jezika.

Student

Anton Opatić

(potpis)

Anton Opatić

Student: Anton Opatić

Studijski program: Logistika i menadžment u pomorstvu i prometu

JMBAG: 2421000569

IZJAVA STUDENTA – AUTORA

O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG DIPLOMSKOG RADA

Izjavljujem da kao student – autor diplomskog rada dozvoljavam Pomorskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Pomorskog fakulteta.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa diplomskim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Pomorskog fakulteta, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog ograničenja mog diplomskog rada kao autorskog djela pod uvjetima Creative Commons licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>

Student

Anton Opatić

(potpis)

Anton Opatić

SAŽETAK

Županijska lučka uprava Cres prijavila se na Poziv za sufinanciranje unaprjeđenja lučke infrastrukture u funkciji obalnog linijskog pomorskog prometa koji je objavilo Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture. Potrebna dokumentacija i obrasci su uspješno dostavljeni te je donesena Odluka o dodjeli bespovratnih financijskih sredstava. Projekt je financiran sredstvima Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. u okviru specifičnog cilja 7i11 Povećanje dostupnosti naseljenih otoka za njihove stanovnike. Dodijeljena sredstva utrošena su za provedbu projekta Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres. Projektom se dogradio postojeći pristan, osigurala se nužna zaštita akvatorija unutar lučkog područja luke Cres, omogućio se adekvatan privez i sigurna veza za linijske brodove. Projekt spada pod sektor pomorskog transporta i ribarstva, a osim povezivanja otoka i stanovnika, predstavlja i investiciju koja omogućava infrastrukturni i gospodarski razvoj.

Ključne riječi: *bespovratna sredstva, lučka infrastruktura, povezivanje otoka, rekonstrukcija, sufinanciranje.*

SUMMARY

The County Port Authority of Cres has applied for the Call for co-financing of the improvement of port infrastructure in the function of coastal liner maritime traffic, which was announced by Ministry of the Sea, Transport and Infrastructure. The necessary documentation and forms were successfully submitted and the decision on the allocation of non-reimbursable financial resources was made. The project was financed with the funds of the Operational Program Competitiveness and Cohesion 2014 – 2020 within the specific objective 7i11 Increasing the accessibility of inhabited islands for their inhabitants. The allocated funds were used for the implementation of the project Reconstruction and extension of the western part of the port of Cres. The project expanded the existing wharf, ensured the necessary protection of the waters within the port area of the port of Cres, provide dan adequate mooring and safe connection for liner ships. The project falls under the sector of maritime transport and fishing, and in addition to connecting the island and its inhabitants, it also represents an investment that enables infrastructural and economic development.

Keywords: *non-reimbursable financial resources, port infrastructure, connecting islands, reconstruction, co-financing.*

SADRŽAJ

SAŽETAK	I
SUMMARY	I
SADRŽAJ	II
1. UVOD	1
1.1. PROBLEM, PREDMET I OBJEKTI ISTRAŽIVANJA.....	1
1.2. RADNA HIPOTEZA	1
1.3. SVRHA I CILJEVI ISTRAŽIVANJA	2
1.4. STRUČNE METODE.....	3
1.5. STRUKTURA RADA	4
2. RAZVOJNO PLANIRANJE LUKA OTVORENIH ZA JAVNI PROMET	5
2.1. PROSTORNA KOMPONENTA RAZVOJNOG PLANIRANJA LUČKIH SUSTAVA	5
2.2. VREMENSKA KOMPONENTA RAZVOJNOG PLANIRANJA LUČKIH SUSTAVA	8
2.3. SUSTAV UPRAVLJANJA LUKAMA OTVORENIM ZA JAVNI PROMET ŽUPANIJSKOG I LOKALNOG ZNAČAJA	9
2.4. RAZVOJNO PLANIRANJE LUKA OTVORNEIH ZA JAVNI PROMET U FUNKCIJI RAZVOJA OTOČKOG GOSPODARSTVA.....	10
3. INFRASTRUKTURNO ULAGANJE U LUCI CRES SUFINANCIRANO EU POTICAJNIM SREDSTVIMA	13
3.1. FAZA PREDRADNJI ZA PRIPREMU PROJEKTA	14
3.1.1. Sektor i lokacija	15
3.1.2. Područje utjecaja i moguća očekivanja projekta	16
3.1.3. Program ukupnog razvoja.....	17
3.1.4. Izvori financiranja.....	18
3.1.5. Potraživanja	18
3.1.6. Izbor savjetnika u procesu	19
3.2. FAZA PRIPREME PROJEKTA	20
3.3. FAZA EVALUACIJE I UGOVARANJE PROJEKTA	22
4. IMPLEMENTACIJA PROMETNOG INFRASTRUKTURNOG ULAGANJA NA PRIMJERU LUKE CRES	30

4.1. POSTUPAK UPRAVLJANJA UGOVOROM O BESPOVRATNIM SREDSTVIMA I SURADNJA SA SREDIŠNJOM AGENCIJOM ZA FINANCIRANJE I UGOVARANJE	30
4.1.1. Komunikacija i dostava dokumenata.....	30
4.1.2. Očuvanje dokumenata i povjerljivih informacija	32
4.1.3. Obveze i odgovornosti korisnika.....	32
4.1.4. Promocija i vidljivost EU financiranja	37
4.1.5. Prijenos vlasništva i prava	38
4.2. ADMINISTRATIVNO I FINACIJSKO UPRAVLJANJE PROJEKTOM	39
4.3. GRAĐEVINSKO UPRAVLJANJE PROJEKTOM	42
4.4. KOORDINACIJA UPRAVLJANJA PROJEKTOM	50
4.5. GRAĐEVINSKE FAZE I ZAHTJEVI ZA NADOKNADOM SREDSTAVA	53
5. ZAKLJUČAK	64
LITERATURA	66
POPIS TABLICA	68
POPIS SLIKA	68

1. UVOD

Upravljanje ulaganjima u prometnu infrastrukturu ključna je komponenta u strateškom razvoju i operativnoj učinkovitosti Županijske lučke uprave Cres. Županijska lučka uprava, kao jedno od središta za trgovinu, logistiku i transport, suočava se sa stalnim izazovom prilagodbe dinamičnim gospodarskim zahtjevima, tehnološkom napretku i regulatornom okruženju.

1.1. PROBLEM, PREDMET I OBJEKTI ISTRAŽIVANJA

Na osnovi činjenica o problematici znanstvenog istraživanja definiran je problem istraživanja: Učinkovito upravljanje ulaganjima u prometnu infrastrukturu predstavlja značajan izazov za Županijsku lučku upravu Cres usred brzog razvoja globalne trgovinske dinamike, ekoloških pitanja i tehnološkog napretka. Unatoč kritičnoj ulozi takvih ulaganja pri poboljšanju operativnih kapaciteta i olakšavanju gospodarskog rasta, lučke vlasti bore se s ograničenjima kao što su ograničeni resursi, regulatorne prepreke, sukobi dionika i potreba za održivošću okoliša. Primarni problem leži u identificiranju i provedbi učinkovitih strategija koje optimiziraju raspodjelu resursa, osiguravaju pravovremeni završetak projekta i postižu dugoročnu otpornost i prilagodljivost infrastrukture.

Spoznaja problematike istraživanja podloga je za definiranje predmeta istraživanja: Istražiti cjeloviti proces upravljanja ulaganjima u prometnu infrastrukturu unutar Županijske lučke uprave Cres. To uključuje strateško planiranje, financiranje, izvođenje i praćenje infrastrukturnog projekta koji obuhvaća povećanje lučkih kapaciteta, poboljšanje prometnica te integracija pametnih tehnoloških rješenja. Istraživanje je usmjereno na metodologiju i praksu koje se mogu upotrijebiti za prevladavanje izazova s kojima se županijska lučka uprava suočava u učinkovitom upravljanju tim ulaganjima.

Predmet i problem istraživanja međusobno su povezani, a odnose se prvenstveno na upravljanje ulaganjima u prometnu infrastrukturu od strane Županijske lučke uprave Cres.

1.2. RADNA HIPOTEZA

Hipoteza 1: Shodno problemu, predmetu i objektu istraživanja, postavljena je radna hipoteza: Učinkovita integracija strateškog planiranja, angažmana dionika i prakse održivog razvoja u procese upravljanja Županijske lučke uprave Cres, značajno povećava stopu uspješnosti, isplativosti i socio-ekonomski učinak projekta ulaganja u prometnu infrastrukturu.

Fokusiranjem na ova dva ključna područja – strateško planiranje kako bi se osiguralo da su projekti usklađeni s dugoročnim ciljevima, angažiranje dionika za poticanje podrške i suradnje te davanje prioriteta održivosti radi rješavanja ekoloških i društvenih pitanja – županijska lučka uprava može uspješnije upravljati složenim izazovima razvoja infrastrukture što dovodi do projekta koji ne samo da je dovršen na vrijeme i unutar proračuna, već i pozitivno doprinosi zajednici i okolišu.

Hipoteza 2: Financijska sredstva dobivena putem Europskih fondova mogu se koristiti na način na koji to odredi Županijska lučka uprava Cres.

Hipoteza 3: Financiranjem projekta putem Europskih fondova, postiže se veća inovativnost projekta i poboljšana financijska održivost županijske lučke uprave u usporedbi s projektima koji se financiraju isključivo iz sredstava županijske lučke uprave.

Hipoteza 4: Integracija procesa uključivanja dionika u životni ciklus projektnog ulaganja u prometnu infrastrukturu, uključujući ranu stalnu komunikaciju s pogođenim zajednicama i poduzećima, dovodi do smanjenja otpora projekta i povećavanja društvene prihvatljivosti i uspjeha projekta.

Hipoteza 5: Primjena praksi održivosti okoliša u fazama planiranja i izgradnje ulaganja u prometnu infrastrukturu, kao što je ugradnja zelene infrastrukture i ekološki prihvatljivih materijala, značajno smanjuje ekološki otisak i povećava dugoročnu održivost projekta koji provodi županijska lučka uprava.

Sveobuhvatne strategije upravljanja rizikom, uključujući identifikaciju, procjenu i ublažavanje potencijalnih rizika tijekom životnog ciklusa projekta, ključne su za osiguravanje pravovremenog i unutar proračuna završetka ulaganja u prometnu infrastrukturu od strane županijske lučke uprave.

1.3. SVRHA I CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Svrha istraživanja je analiza i prezentacija procesa planiranja, financiranja, izvođenja i nadzora infrastrukturnog projekta od strane Županijske lučke uprave Cres.

Cilj ovog istraživanja je pružiti sveobuhvatan pregled metodologija, praksi i razmatranja bitnih za učinkovito upravljanje provedbom ulaganja u prometnu infrastrukturu unutar organizacije.

Postavljaju se slijedeća pitanja:

- a) Koje su najučinkovitije metodologije upravljanja projektima za ulaganja u prometnu infrastrukturu Županijske lučke uprave Cres i kako one utječu na stopu uspješnosti projekta?

- b) Kakvu ulogu ima angažman dionika u fazama planiranja i provedbe ulaganja u prometnu infrastrukturu te kako to utječe na rezultate projekta i prihvaćanje zajednice?
- c) Kako su prakse ekološke održivosti integrirane u upravljanje projektima prometne infrastrukture od strane Županijske lučke uprave Cres i koje prednosti nude u smislu usklađenosti s propisima i dugoročne održivosti projekta?
- d) S kojim se izazovima suočava Županijska lučka uprava Cres prilikom usklađivanja ulaganja u prometnu infrastrukturu sa širim gospodarskim i razvojnim ciljevima te kako se ti izazovi definiraju?
- e) Kako Županijska lučka uprava Cres procjenjuje i upravlja rizicima povezanim s ulaganjima u prometnu infrastrukturu, uključujući financijske, operativne i ekološke rizike?
- f) Koji su ključni čimbenici koji utječu na proces donošenja odluka o ulaganjima u prometnu infrastrukturu unutar županijske lučke uprave, uključujući financijska i strateška pitanja te pitanja zajednice?

1.4. STRUČNE METODE

Tijekom istraživanja, korištene su slijedeće metode:

- Metoda analize – analizirani su podaci o prošlim i trenutnim investicijama u infrastrukturu te njihov utjecaj na ekonomski rast,
- Metoda sinteze – integrirali su se rezultati istraživanja raznih aspekata upravljanja investicijama u infrastrukturu kako bi se stvorila sveobuhvatna slika najbolje prakse,
- Metoda konkretizacije – naglasak se stavlja na konkretan primjer investicije u infrastrukturu prometa, analizirajući specifične izazove i rezultate,
- Metoda generalizacije – nakon analize konkretnog slučaja, generalizirao se zaključak koji se primjenjuje na širi kontekst upravljanja investicijama,
- Metoda dokazivanja – koristila se za dokazivanje hipoteze,
- Metoda opovrgavanja – koristila se za opovrgavanje pretpostavki,
- Metoda klasifikacije – koristila se za klasifikaciju raznih vrsta investicija unutar projekta i
- Metoda deskripcije – koristila se za opisivanje trenutne prakse, procesa i izazova vezanih uz upravljanje investicijama.

1.5. STRUKTURA RADA

Rezultati istraživanja opisani su kroz pet međusobno povezanih dijelova.

U prvom dijelu, Uvodu, opisani su problem, predmet i objekt istraživanja, radna i pomoćna hipoteza, svrha i cilj istraživanja, stručne metode i struktura rada.

Naslov drugog dijela rada je Razvojno planiranje luka otvorenih za javni promet. U tom dijelu analizirane su prostorna komponenta razvojnog planiranja lučkih sustava, vremenska komponenta razvojnog planiranja lučkih sustava, sustav upravljanja lukama otvorenim za javni promet županijskog i lokalnog značaja te razvojno planiranje luka otvorenih za javni promet u funkciji razvoja otočnog gospodarstva.

Infrastrukturno ulaganje u luci Cres subvencionirano EU poticajnim sredstvima naslov je trećeg dijela rada. U tome dijelu prikazani su rezultati istraživanja koji su podijeljeni na faze predradnje za pripremu projekta i izbor savjetnika u procesu, faze pripreme projekta i kooperacija sa savjetnicima te faza evaluacije i ugovaranja projekta. Faza predradnje za pripremu projekta i izbor savjetnika u procesu dodatno je razrađena kroz slijedeća poglavlja: sektor i lokacija, područje utjecaja i moguća očekivanja projekta, program ukupnog razvoja, izvori financiranja, potraživanja i izbor savjetnika u procesu.

U četvrtom dijelu rada pod naslovom Implementacija prometnog infrastrukturnog ulaganja na primjeru luke Cres argumentirani su postupci upravljanja ugovorom o bespovratnim sredstvima i suradnja sa Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje. Ova faza dodatno je razrađena kroz slijedeća poglavlja: komunikacija i dostava dokumenata, očuvanje dokumenata i povjerljivih informacija, obveze i odgovornosti korisnika, promocija i vidljivost EU financiranja te prijenos vlasništva i prava. Nadalje, opisano je administrativno i financijsko upravljanje projektom, građevinsko upravljanje projektom, koordinacija upravljanja projektom i građevinske faze sa zahtjevima za nadoknadom sredstava.

Posljednji dio, Zaključak, obuhvaća sintezu rezultata istraživanja kojom je dokazana postavljena radna hipoteza.

2. RAZVOJNO PLANIRANJE LUKA OTVORENIH ZA JAVNI PROMET

Prema Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama, luke se prema namjeni dijele na luke otvorene za javni promet te na luke posebne namjene. Nadalje, luke otvorene za javni promet dijelimo na luke lokalnog značaja, luke županijskog značaja te luke od osobitog gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku. Luke se razvrstavaju u pojedine kategorije obzirom na opremljenost luke, opseg djelatnosti, broj vezova, duljinu operativne obale, gospodarski i prometni značaj te planirani razvoj luke.¹

Luka Cres je luka otvorena za javni promet županijskog značaja što znači da se svim korisnicima luke omogućava upotreba operativne obale, sidrišta, lukobrana i drugih objekata pod jednakim uvjetima, pod uvjetom da je to u skladu s namjenom luke i u granicama raspoloživih kapaciteta, odnosno u skladu s aktima Županijske lučke uprave Cres i Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama.

1.6. PROSTORNA KOMPONENTA RAZVOJNOG PLANIRANJA LUČKIH SUSTAVA

Prostorno planiranje predstavlja proces optimizacije ljudi, djelatnosti i dobara na određenom području radi optimizacije uporabe.

Granice morskog i kopnenog dijela luke Cres utvrđene su Odlukom o osnivanju Županijske lučke uprave Cres koju donosi Županijska skupština Primorsko-goranske županije. Obuhvat lučkog područja mora biti u skladu s prostornim planom grada Cresa na čijem području se luka nalazi.

Funkcionalnost lučkog sustava uvjetovana je nizom čimbenika. Svaki čimbenik ima određeni stupanj utjecaja na vrijednost i razvoj luke. Glavni čimbenici koji utječu na funkcionalnost sustava luke Cres su prirodno-geografski položaj luke te prirodne karakteristike luke.

Prirodno-geografski položaj luke je, moglo bi se reći, najvažniji čimbenik za gradnju luke. Nepisano je pravilo da se luka gradi na mjestu koje je najdublje uvučeno u kopno. Na taj način postizemo najekonomičniji promet jer se kombinira kratak put kopnom i dugi put morem. Međutim, napretkom tehnologije, prirodno-geografski položaj luke limitira razvoj

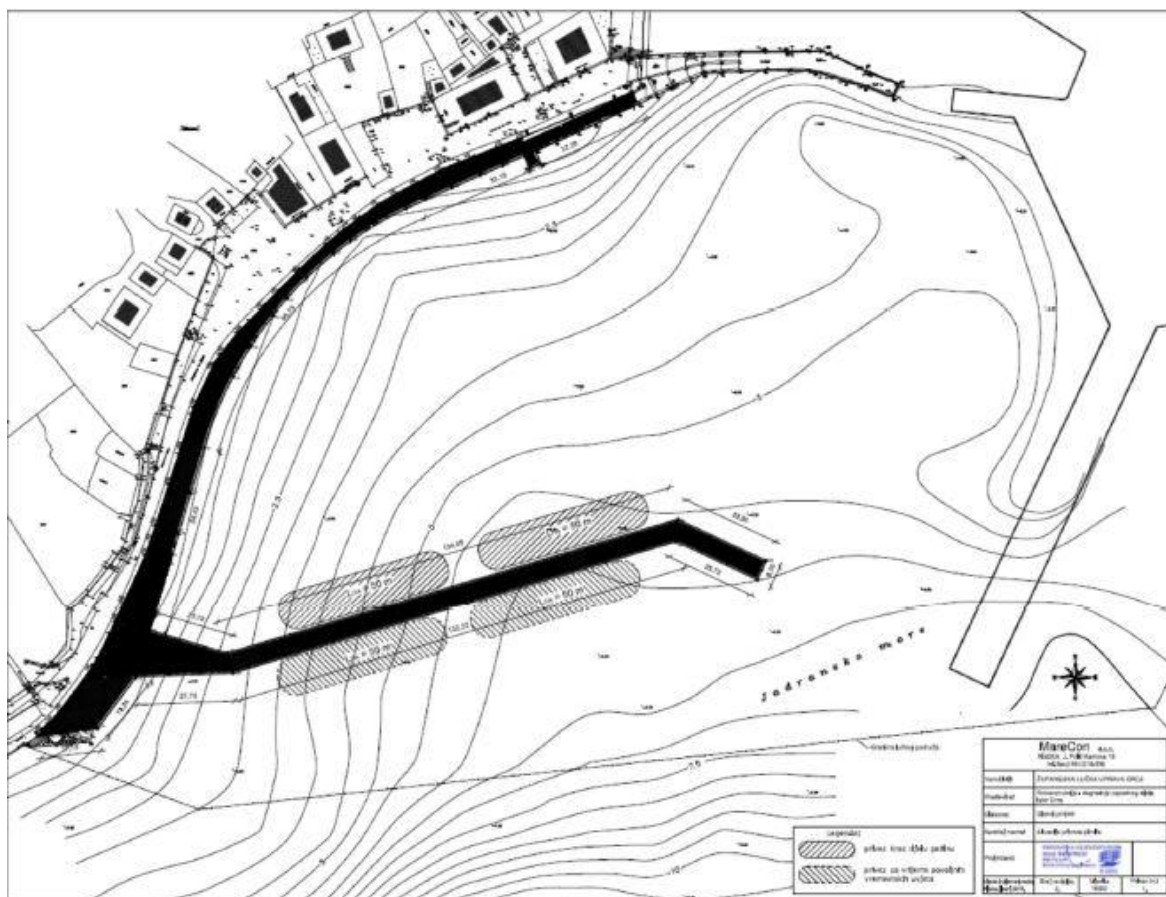
¹ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, Narodne novine 83/2023

luke obzirom da se danas grade veliki brodovi većih gazova. Položaj luke je fiksiran dok se ostali uvjeti oko luke mijenjaju.²

Luka Cres smještena je u istočnom dijelu Creskog zaljeva. U luku se uplovljava između rta Kovačice i rta Križice. Širina kanala iznosi oko 400 metara te se u području kanala preporuča plovidba sredinom kanala zbog pličina koje se prostiru i do 60 metara udaljenosti od obale. Operativni glavni gat ima prvenstveno namjenu prihvata putničkih i izletničkih brodova, dok operativna obala služi za prihvata ribarskih brodica. U luku uplovljava jedna brzobrodská katamaranska linija Rijeka-Cres-Martinšćica-Unije-Susak-Ilovik-Mali Lošinj od prijevoznika Jadrolinija. Na objektima koji su izgrađeni ovim projektom uredio se pristan linijskih plovila te se riješilo pitanje kvalitetnog i sigurnog povezivanja otoka i otočnog stanovništva. Osiguranjem sigurnog pristana za katamaran i brodove linijske plovidbe, te uređenjem manipulativne obale i zona čekanja, podignuo se infrastrukturni i komunalni standard, kao i kvaliteta usluge za korisnike linija prema malim otocima arhipelaga, te očekivanim korisnicima budućih linija. Objekt je također osigurao primjerenu operativnu obalu, smanjio vrijeme potrebno za manipulaciju robom, ubrzao se proces priveza i odveza, te se na taj način direktno utjecalo na smanjenje rada motora i šteta za okoliš. ŽLU Cres planira i daljnja uređenja lučkog bazena radi obavljanja ostalih poslova iz nadležnosti ŽLU, međutim ona nisu predviđena ovim projektom i u ovoj fazi razvoja luke Cres. Postojeći pristan planirano je koristiti za smještaj ribarskih brodova koji povremeno, uglavnom noću i u rano jutro, budu na vezu u luci Cres.

Građevina se realizirala na pomorskom dobru tako da se nije ulazilo u vlasničke odnose. Korištenjem postojeće lučke površine, ostvarila se prednost izabrane lokacije, luka se zaštitila od valova koji su posljedica južnih vjetrova, opskrba stanovništva arhipelaga se pojednostavila, a kopnene površine lučkog područja u svrhu obalnog linijskog prijevoza su se povećale.

² Kesić, B.: *Ekonomika luka*, Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet, 2003.

Slika 1. Područje izgradnje

Izvor: Logoteam d.o.o.: *Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi (CBS) za projekt Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres, Rijeka, 2017.*³

Prirodne pogodnosti luke obuhvaćaju dubinu akvatorija, prostornost kopnenog dijela, zaštićenost luke od valova, vjetrova, morskih struja i morskih mijena. Gradnjom lukobrana u luci Cres, povećava se stupanj zaštite luke od vjetrova i valova. Luka Cres je putnička luka stoga ne podliježe potrebi za velikom površinom kopnenog prostora.⁴

³ Logoteam d.o.o.: *Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi (CBS) za projekt Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres, Rijeka, 2017*

⁴ Kesić, B.: *Ekonomika luka*, Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet, 2003.

1.7. VREMENSKA KOMPONENTA RAZVOJNOG PLANIRANJA LUČKIH SUSTAVA

Razvoj luke sastoji se od kombinacije kratkoročnog, dugoročnog i srednjoročnog planiranja, ovisno o postavljenim ciljevima i vremenu za koje se planira. Produženjem vremena planiranja, povećava se i raspon ciljeva, ali isto tako produženjem vremena planiranja povećava se neizvjesnost plana.

Kratkoročno planiranje najčešće obuhvaća razdoblje od jedne godine i služi kao pomoć u realizaciji dugoročnih i srednjoročnih planova. Kratkoročni planovi moraju se realizirati u planskom razdoblju jer predstavljaju izdvojeni dio srednjoročnih planova.⁵

Srednjoročno planiranje odvija se za razdoblje od tri do pet godina, a obuhvaća izvedbene i izvršne planove. Za razliku od dugoročnih planova, srednjoročni planovi su detaljni, sadrže podatke o početku i kraju radova, konkretna rješenja, vrijednost investicije i ostalu dokumentaciju. Srednjoročni planovi su najvažniji jer je neizvjesnost kod planiranja znatno manja obzirom da se radi o manjem vremenskom razdoblju. Kod ovakve vrste planova, potrebno je odgovoriti na slijedeća pitanja⁶:

- a) Zašto? Koja je svrha projekta?
- b) Što? Koji su elementi objekata potrebni?
- c) Kako? Definiranje lokacije, idejnog rješenja i najbolje varijante.
- d) Čime? Koja će se sredstva i materijali koristiti?
- e) Tko? Definiranje strukture i organizacije rada.
- f) Kada? Vremenski okviri.
- g) Koliko? Vrijednost projekta, način i izvor financiranja.

Dugoročno planiranje odvija se za razdoblje od dvadeset do trideset godina, pod uvjetnom da je najkraći rok deset godina. Ovakva vrsta plana daje smjernice razvoja luke. Planovi moraju biti u skladu s politikom nacionalnog i regionalnog razvoja. Dugoročno planiranje je polazište za donošenje srednjoročnih planova.⁷

⁵ Mitrović, F., Kesić, B., Jugović, A.: *Menadžment u brodarstvu i lukama*, Sveučilište u Splitu, Pomorski fakultet, 2010.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

1.8. SUSTAV UPRAVLJANJA LUKAMA OTVORENIM ZA JAVNI PROMET ŽUPANIJSKOG I LOKALNOG ZNAČAJA

U svrhu korištenja, upravljanja i gradnje luke otvorene za javni promet lokalnog i županijskog značaja, osnivaju se županijske lučke uprave. Županijsku lučku upravu osniva jedinica područne samouprave, dok odluku o osnivanju donosi predstavničko tijelo jedinice područne samouprave. Odluku o osnivanju i sve naknadne promjene moraju se dostaviti Ministarstvu.

Djelatnost županijske lučke uprave obuhvaća korištenje luka i upravljanje lukama otvorenim za javni promet od županijskog i lokalnog značaja. Djelatnosti županijske lučke uprave su⁸:

- a) Održavanje, građenje, upravljanje, unaprjeđenje i zaštita lučkog područja,
- b) Održavanje i građenje lučke nadgradnje i podgradnje,
- c) Osiguravanje nesmetanog i trajnog obavljanja prometa, sigurnosti i tehničko-tehnološkog jedinstva,
- d) Provođenje reda u luci,
- e) Pružanje osnovnih lučkih djelatnosti:
 - a. privez i odvez,
 - b. ukrcaj i iskrcaj tereta i putnika,
 - c. opskrba brodova vodom i energijom,
 - d. usluga dizanja i spuštanja plovila u more te
 - e. tegljenje i potiskivanje.
- f) Prihvat i predaja otpada s broda,
- g) Omogućavanje opskrbe broda gorivom,
- h) Nadzor rada koncesionara,
- i) Davanje koncesija i
- j) Drugi poslovi utvrđeni Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama.

Županijskom lučkom upravom upravlja Upravno vijeće koje se sastoji od predsjednika i četiri člana koje imenuje izvršno tijelo jedinice područne samouprave. Upravno vijeće imenuje ravnatelja, stručnog i poslovnog voditelja županijske lučke uprave. Ravnatelj vodi i organizira poslove, zastupa i predstavlja županijsku lučku upravu i odgovoran je za sveukupnu zakonitost poslovanja.⁹

⁸ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, Narodne novine 83/2023

⁹ Ibid.

1.9. RAZVOJNO PLANIRANJE LUKA OTVORNIH ZA JAVNI PROMET U FUNKCIJI RAZVOJA OTOČKOG GOSPODARSTVA

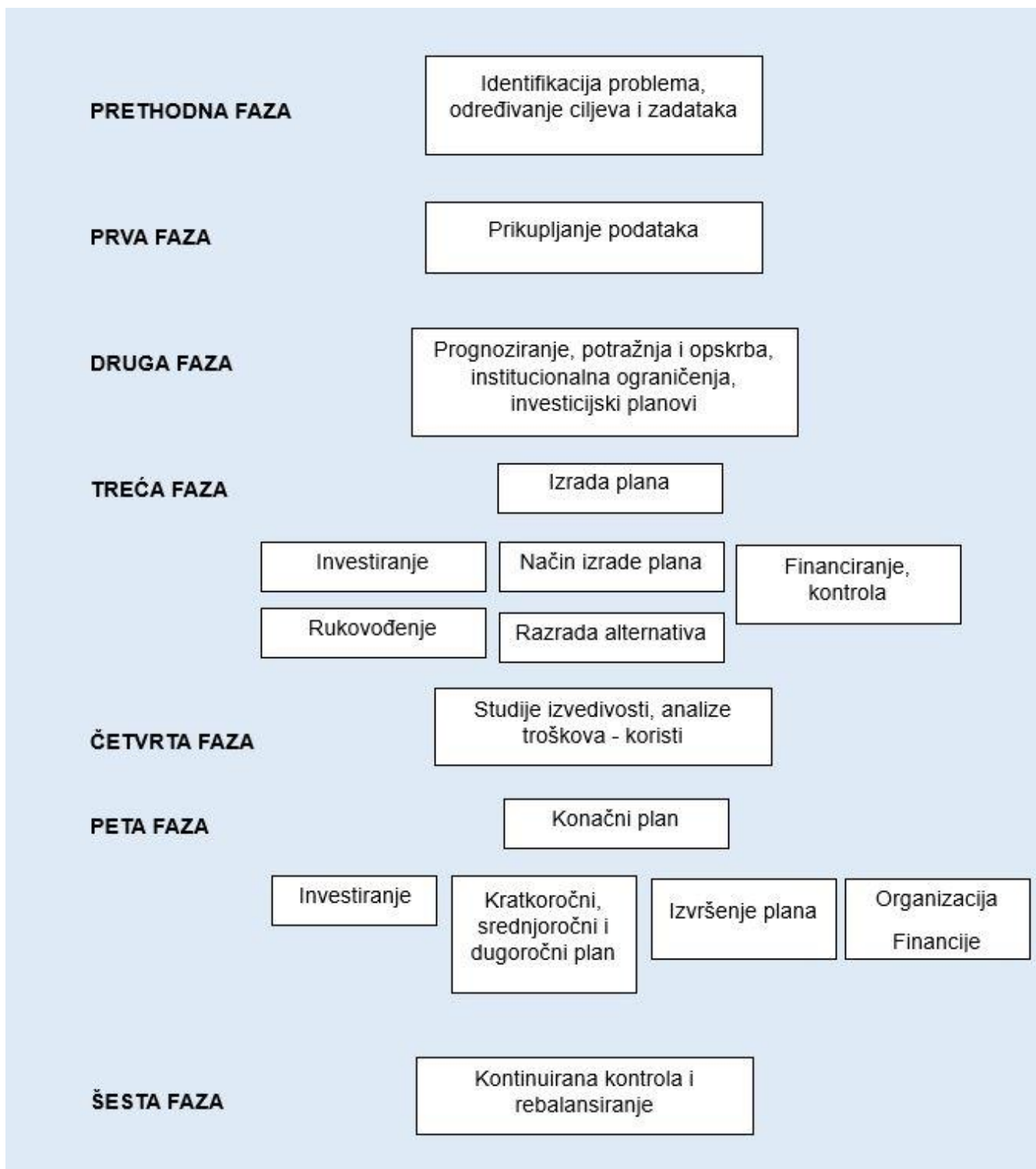
Razvojno planiranje luka otvorenih za javni promet je posao koji se odvija u nekoliko faza. Svako planiranje započinje organizacijom samog planiranja. Organizacija obuhvaća prikup podataka o lučkim kapacitetima, razvojnim planovima, količini i strukturi prometa i sl. Planiranje je metodološko sredstvo koje ne rješava problem već olakšava rješavanje problema lučkog razvojnog planiranja.¹⁰

Luka Cres je infrastrukturni objekt otočnog dijela Republike Hrvatske, a povezuje otok sa susjednim otocima i kopnom. Povezanost otoka mora biti kvalitetna i sigurna kako bi se spriječilo iseljavanje stanovništva te kako bi se osigurao održivi razvoj otoka. Veliki dio akvatorija i otoka je u nepovoljnom položaju zbog manjka brodskih i trajektnih linija. Nezadovoljstvo proizlazi od loše opremljenosti luka, nedovoljnog broja linija i sl. Razvoj luke je neophodan ne samo za potrebe javnog prijevoza, već i za razvoj selektivnih oblika turizma.

Nadalje, Ustavom Republike Hrvatske, jamči se zdravstvena zaštita svakom građaninu. Stanovnici otoka imaju teškoće u dostupnosti osnovne zdravstvene zaštite. Također, otežana im je opskrba lijekovima, odlazak kod doktora sveden je na minimum, a u slučaju hitnosti odlazak na kopno je poprilično problematičan.

Projektom „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“ nastojalo se prije svega povećati broj brodskih linija, a samim time i korisnika linija, podići razinu sigurnosti plovidbe i luke Cres, urediti javne površine, uštediti vrijeme čekanja putnika, smanjiti trošak dostave robe na otoke, povećati gospodarske aktivnosti Cresa i naposljetku povećati broj stanovnika otoka Cresa. Svaki projekt je jedinstven pa tako i faze planiranja variraju od projekta do projekta.

¹⁰ Kesić, B.: *Ekonomika luka*, Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet, 2003.

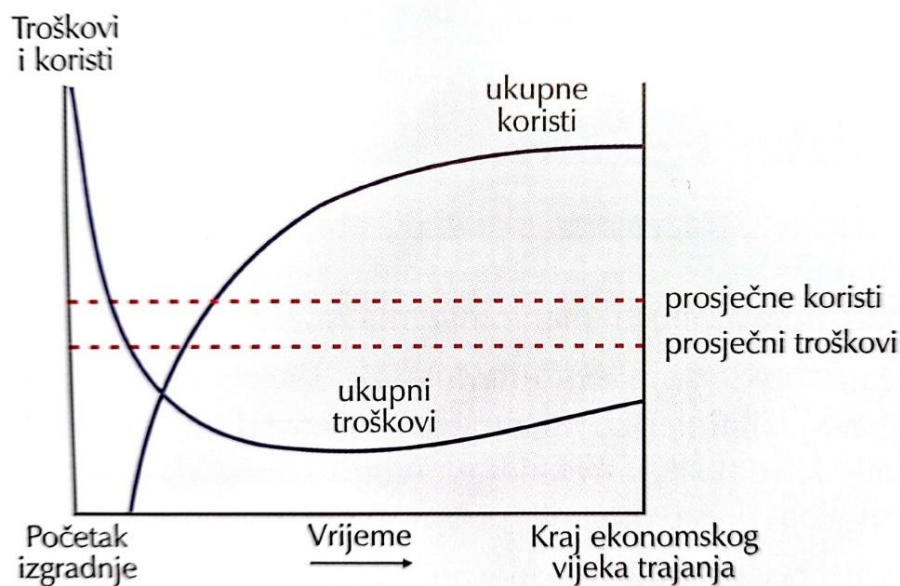

Slika 2. Faze planiranja

Izvor: Izradio autor prema *Port Management Textbook*, Institute of Shipping Economics, Bremen, 1978., str. 345¹¹

¹¹ *Port Management Textbook*, Institute of Shipping Economics, Bremen, 1978., str. 345

Prilikom izrade plana razvoja luke treba uzeti u obzir prognozu prometa luke koja je temeljna karika planiranja. Osim prognoze prometa, prikupljaju se i podaci o financijskom i ekonomskom vrednovanju kako bi se opravdala buduća investicija. Vrijednosti ulaganja u lučku infrastrukturu su poprilično velike i zasnivaju se na relevantnim podacima. Podaci moraju opravdati predloženi program izgradnje pogotovo zato jer se radi o milijunskim iznosima. Projekt započinje s minimalnom koristi i velikim troškovima. Korist će s vremenom rasti, dok će troškovi opadati.

Slika 3. Kretanje troškova i koristi trajanja ekonomskog vijeka projekta

Izvor: T.Perić, Ž.Radačić, D.Šimulčik.: *Ekonomika prometnog sustava*, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2000.¹²

¹² T.Perić, Ž.Radačić, D.Šimulčik.: *Ekonomika prometnog sustava*, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2000.

3. INFRASTRUKTURNO ULAGANJE U LUCI CRES SUFINANCIRANO EU POTICAJNIM SREDSTVIMA

Europski fondovi predstavljaju financijske instrumente koji omogućavaju provođenje politike Europske unije. Financiranje projekata obavlja se putem općeg proračuna Europske unije, odnosno putem Europskog razvojnog fonda. Financijska sredstva dodjeljuju se podnositelju na temelju prijedloga. Uspješnost dobivanja financijskih sredstava ovisi o tome dali su radnje obuhvaćene bespovratnim sredstvima jasno definirane. Podnositelj zahtjeva smatra se korisnikom bespovratnih sredstava nakon dodjele bespovratnih sredstava. To znači da korisnik postaje odgovoran za krajnji rezultat, odnosno za cjelokupnu provedbu potrebnih aktivnosti.

Županijska lučka uprava Cres uspješno je provela projekt „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“. Projekt je financiran sredstvima Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. u okviru specifičnog cilja 7ii1 Povećanje dostupnosti naseljenih otoka za njihove stanovnike. Projekt spada u kategoriju „no-regret“ u sklopu modernizacije i proširenja lučke infrastrukture u luci s jednom redovitom linijom, a u čijem okruženju nema slične luke. „No-regret“ predstavlja zajamčeni pozitivan rezultat u odsutnosti klimatskih promjena. Strategija se donosi preventivno s ciljem odgovaranja na moguće negativne utjecaje prije nego isti postanu intenzivniji.

Sudjelovanje u EU projektu uključuje 13 glavnih koraka¹³:

1. ŽLU Cres izradila je ideju projekta zajedno sa savjetnikom u procesu.
2. Portal Funding and Tenders Europske komisije otvorio je poziv za podnošenje prijedloga, a zadaća savjetnika je bila intenzivno raditi na istom.
3. Rok za dostavu predstavlja zadnji dan u kojem je moguće predati ponudu, naknadno to više nije moguće. Pripremno razdoblje može trajati od 6 do 12 mjeseci.
4. Putem portala za financiranje natječaja dobili smo obavijest da će se naš projekt financirati. Stopa uspješnosti može značajno varirati od poziva do poziva, a razdoblje evaluacije može trajati do 5 mjeseci.
5. Savjetnik je zajedno s Europskom komisijom pripremio Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava, a to može trajati do 3 mjeseca.
6. Slijedilo je potpisivanje Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

¹³ EU Funds Simply explained: *What are the main steps of EU project?* <https://eufunds.me/what-are-the-main-steps-of-a-eu-project/> (08.4.2024.)

7. Koordinator projekta dobio je sredstva od Europske komisije za pred financiranje. Iznos je definiran u Ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava, a u prosjeku može iznositi 60 – 80% ukupnog iznosa bespovratnih sredstava.
8. Pokretanje projekta predstavlja prvi dan kada savjetnik službeno počinje raditi na projektu i izvještava o troškovima. Obično je to prvi dan u mjesecu koji slijedi nakon potpisivanja Ugovora, ali i ne mora biti.
9. Izvršenje projekta može trajati u prosjeku 12 – 60 mjeseci i može sadržavati različita razdoblja izvješćivanja.
10. Kraj projekta je posljednji dan kada savjetnik može službeno raditi na projektu i prijaviti troškove.
11. Obzirom da je za projekt primljeno više od 430.000,00 €, morala se provesti revizija.
12. 60 dana nakon zadnjeg projekta, putem portala za financiranje i natječaje predani su svi isporučeni rezultati, financijska izvješća i potvrde o revizijama.
13. Europska komisija revidirala je učinke i financijska izvješća. U slučajevima gdje obveze nisu ispunjene, umanjuje se iznos bespovratnih sredstava.

1.10. FAZA PREDRADNJI ZA PRIPREMU PROJEKTA

Svrha projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“ je dogradnja postojećeg pristaništa, a sve kako bi se osigurala nužna zaštita akvatorija unutar lučkog područja luke Cres. Cilj je osiguravanje adekvatnog priveza i sigurnosti na vezu za linijske brodove tokom cjelogodišnje linijske plovidbe. Nadalje, cilj je osigurati preduvjete razvoja linijskog prometa te podizanje komunalnog standarda za sve korisnike javno brodskih linija u luci, posebice u smislu uređenja prilaza za osobe s invaliditetom te dostupnost terminala vozilima hitnih službi i dostave. Projektom se planirala izgradnja lukobrana dužine 185 m i širine 6 metara te uređenje kopnenog dijela luke koji obuhvaća površinu od 3.120 m², odnosno dužinu od 280 m.

Preteča provođenja projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“ je izrada „Studije izvedivosti s analizom troškova i koristi dogradnje i rekonstrukcije zapadnog dijela luke Cres“. U sklopu projekta izrađena je potrebna tehnička dokumentacija, ishoda je lokacijska dozvola, potvrđen je glavni projekt zajedno sa svim naknadnim izmjenama i dopunama.

Osim prethodno navedenog, dodatno su izrađene Maritimna studija, Geomehanički projekt na lokaciji, Geomehanička istraživanja, Inženjerski profil geofizike, Idejno rješenje,

Studija utjecaja na okoliš, Numerički model strujanja, Studija vjetrovalne klime, Idejni projekt, Glavni projekt luke, Građevinski projekt, Izvedbeni projekt Hidrotehničkih instalacija te Elektrotehnički projekt.¹⁴

Slika 4. Prikaz područja luke Cres

Izvor: Logoteam d.o.o.: *Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi (CBS) za projekt Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres*, Rijeka, 2017.¹⁵

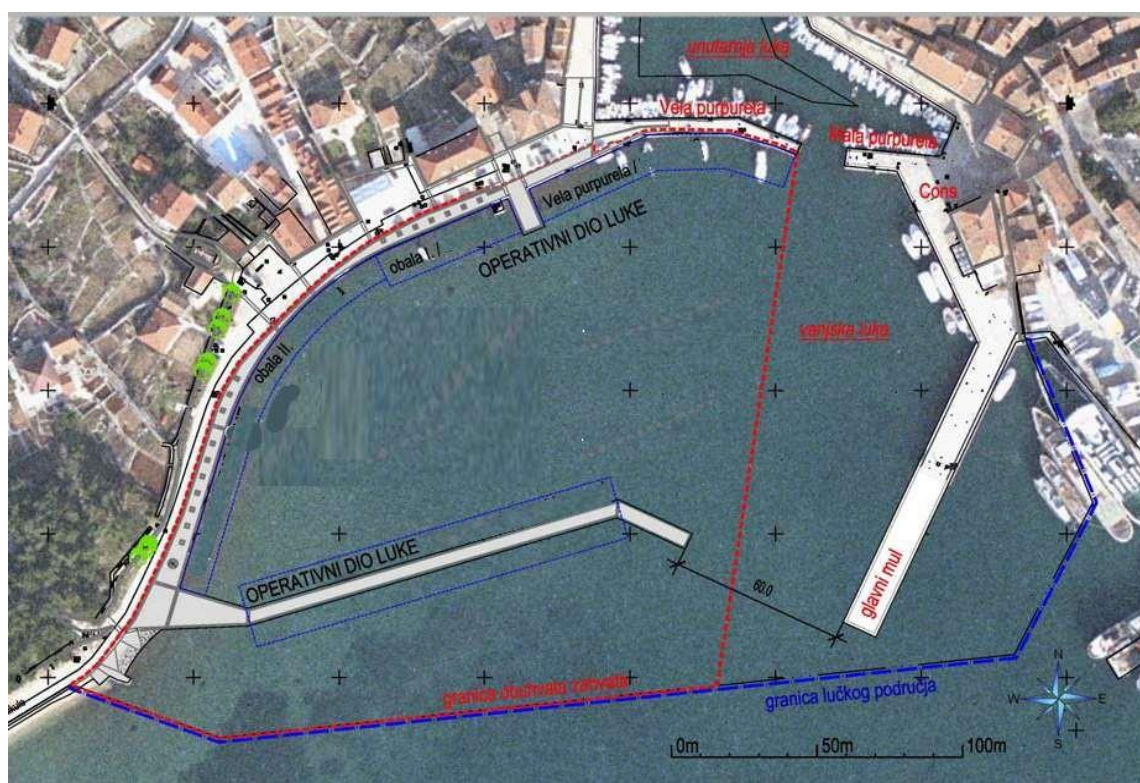
1.10.1. Sektor i lokacija

Projekt „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“ segment je sektora pomorskog transporta i ribarstva. Projekt predstavlja investiciju koja će shodno mjeri M6 – Poboljšanje dostupnosti otoka omogućiti povezivanje otočana i otoka. Također, projekt karakterizira investiciju koja će, osim razvoj infrastrukture, omogućiti i razvoj ribarstva, poljoprivrede i gospodarstva otoka, zatim proizvodnju onih proizvoda koji su prilagođeni lokalnom stanovništvu, razvitak otočkog pristupa, inkluzija stanovništva, društveni razvoj, smanjena stopa siromaštva, razvojne mogućnosti koje su jednake za sve otočane pa i one na otocima koji su povezani linijom s otoka Cresa.

¹⁴ Logoteam d.o.o.: *Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi (CBS) za projekt Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres*, Rijeka, 2017.

¹⁵ Ibid.

Luka Cres smještena je na otoku Cresu. Otok ima ukupnu površinu oko 405,8 km² čime nosi titulu najvećeg hrvatskog otoka. Njegova širina iznosi oko 12 kilometara, a dužina iznosi oko 66 kilometara što ga čini drugim najdužim otokom Republike Hrvatske. Jedini duži otok je otok Hvar. Vransko jezero osnovni je izvor pitke vode ne samo otoka Cresa već i cijelog arhipelaga. Otok Cres je spojem s otokom Lošinjem okretnim mostom koji se nalazi u Osorskom kanalu, a s kopnom ga spaja trajektna linija. Na otoku se nalaze dva trajektna pristaništa, Porozina i Merag. Trajektno pristanište Porozina spaja otok Cres s istočnom obalom Istre, točnije trajektnom lukom Brestova, dok trajektno pristanište Merag spaja otok Cres s otokom Krkom, točnije trajektnom lukom Valbiska. Luka Cres klasificirana je kao luka županijskog značaja i njome upravlja Županijska lučka uprava Cres.

Slika 5. Prikaz područja izgradnje – tamno označeno područje

Izvor: Ibid.¹⁶

1.10.2. Područje utjecaja i moguća očekivanja projekta

Luka Cres, kao infrastrukturni objekt, dio je otočkog dijela Republike Hrvatske. Luka povezuje otok s kopnom, ali i s ostalim otocima arhipelaga. Povezanost otoka veoma je sigurna i kvalitetna. Kvaliteta povezanosti omogućava ostanak stanovništva na otoku. Dobra povezanost ključni je čimbenik ostvarenja inkluzije stanovništva otoka te osiguranja

¹⁶ Ibid.

održivog razvoja. Rekonstrukcijom i dogradnjom luke omogućiti će se kvalitetna prometna povezanost već postojeće linije i stvoriti će preduvjet za razvoj ostalih djelatnosti kao što su gospodarstvo, poduzetništvo i poljoprivreda.

Realizacijom projekta, u indirektnom i direktnom smislu, doći će do povećanja radnih mjesta. Osim zapošljavanja u luci, očekuje se i zapošljavanje radnika u lokalnom gospodarstvu.

Implementacija projekta preduvjet je za razradu ostalih projekata koji su planirani na otocima arhipelaga. Osim prethodno navedenog, dogradnjom luke reducirati će se emisija stakleničkih plinova. Putnici koji žele posjetiti susjedne otoke moraju putovati u luku Mali Lošinj što će se promijeniti dogradnjom luke. Također, put do Pule i Labina znatno će se skratiti.

Predviđa se rast korisnika pomorskih linija, a samim time i potreba za uvođenjem dodatnih i/ili novih linija obzirom da će se dogradnjom luke razviti gospodarstvo i demografija kao i ostale gospodarske aktivnosti.¹⁷

1.10.3. Program ukupnog razvoja

Programom ukupnog razvoja, prognozira se rekonstrukcija i dogradnja mreže lokalnih prometnica koja je već postojana. Ono što otoku nedostaje je kvalitetna povezanost svih naselja, a to će se omogućiti razvojem jadnog cestovnog prijevoza. „Feeder“ servis je najbrži i najučinkovitiji oblik povezivanja otoka Cresa i grada Rijeke. Brzobrodaska linija koja povezuje otoke Cres i Mali Lošinj te otočiće arhipelaga s gradom Rijekom, uvelike olakšava život otočnom stanovništvu. Projekt „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“ integriran je u mjere i smjernice Europske unije, točnije u mjeru 6 koja predstavlja Poboljšanje dostupnosti otoka. Projekt je sukladan i mjeri 3 koja predstavlja Zaštitu okoliša. Kao što je prethodno navedeno, realizacijom projekta očekuje se smanjenje zagađenja zraka i mora posebice unutar Natura 2000 područja. Ovo područje karakterizirano je rezervatima i raznim objektima koji se koriste za zaštitu ugroženih životinja, posebice ptica i sisavaca. Uz mjeru 3, projekt je sukladan i mjeri 5 koja predstavlja Sigurnost na moru. Projektom će se osigurati stabilnost morskih linija sigurnost cjelokupne plovidbe. Također, smanjiti će se potrošnja energije i goriva čime ovaj projekt postaje sukladan i mjeri 15 koja predstavlja Energetsku učinkovitost.¹⁸

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

1.10.4. Izvori financiranja

Projekt „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“ bio je prijavljen za dobivanje EU fondova iz programa Konkurentnost i kohezija, mjera 7iil - Povećanje dostupnosti naseljenih otoka za njihove stanovnike. Financiranje je bilo planirano u omjeru 85% sufinanciranja iz sredstava fondova i 15% iz sredstava Republike Hrvatske. Neprihvatljivi troškovi i ostali troškovi investicije financirani sredstvima proračuna Županijske lučke uprave Cres i Primorsko-goranske županije. Troškovnikom projektanta, ukupna procijenjena vrijednost troškova koji se smatraju prihvatljivim je oko 34.591.489,44 kn s PDV-om (naručitelj nema pravo na povrat PDV-a), a ukupna vrijednost projekta je oko 39.146.444,05 kn. Moguća su odstupanja od prvotnog troškovnika obzirom da mora proteći određeno vrijeme od vremena procjene. Konačni iznos troškova investitor će navesti za one radove koji su dio projekta, u trenutku zaključenja javnog natječaja.¹⁹

1.10.5. Potraživanja

Provođenjem projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“, predviđa se veći broj posjetitelja, odnosno korisnika pomorskih linija te uspostava dodatnih linija obzirom da će se dogradnjom luke paralelno razvijati gospodarstvo i demografija. Može se reći da će projekt zadovoljiti većinu potreba otočkog stanovništva kada se govori o redovnim i sigurnim brodskim linijama. Sigurna brodska linija omogućiti će lakši život na otoku Cresu, ali i na susjednim otocima. Očekuje se povratak stanovništva na otok jer dobra povezanost omogućuje prilagodbu posla životu na otoku. Realizacijom projekta također će se omogućiti veća razina sigurnost ukrcaja i iskrcaja putnika, mogućnost opskrbe vodom te generalna sigurnost kanalske plovidbe. Izgradnjom lukobrana umanjiti će se utjecaj vjetra i valova te će se na taj način izbjeći ekonomski i ekološki negativni događaji u priobalju, uvali i lučkom bazenu.

Povećanjem broja linija, povećati će se i broj lučkih usluga. Lučke usluge su ograničene količinom brodskih linija, a brodska linija je ograničena kvalitetom lučke infrastrukture. Luka Cres nastoji poboljšati komunikaciju turista i otočana u sezoni, ali i van nje. Infrastruktura luke Cres ograničena je po pitanju lokacije, odnosno maritimne karakteristike iste, posebice za vrijeme jakoga vjetra i nepovoljnih vremenskih uvjeta. Projektom će se osigurati bolja dostupnost medicinskih usluga, povećati će se kvaliteta života otočana kao i gospodarski potencijal. Nova niša korisnika fokusira se na otočke

¹⁹ Ibid.

povratnike i korisnike koji na otok i s otoka putuju radi posla, te osobe i društva koji na otoku obavljaju gospodarsku djelatnost. Predviđa se godišnje povećanje broja korisnika postojeće linije za 10% u razdoblju od 5 godina te povećanje od 45.000 putnika u razdoblju od 10 godine za buduće linije. Podizanje kvalitete lučke infrastrukture, predviđa se da će luka Cres biti u mogućnosti prevesti 80.000 putnika prema susjednim otocima, gradovima kao što su Rijeka, Rabac, Pula te prema Italiji.

20

1.10.6. Izbor savjetnika u procesu

Prilikom prijave projekta, odnosno podnošenjem zahtjeva za upotrebu EU potpora, ne postoji takozvano pravo stečeno prijavom. Proces prijave započinje ispunjavanjem traženih dokumenata i obrazaca, ali sam čin prijave ne znači da će potpora biti odobrena. Uspješnost prijave ne ovisi samo o savjetniku. Brojni čimbenici utječu na uspješnost prijave, od poslovanja samog prijavitelja do drugih stavki na koje ni prijavitelj, ni savjetnik ne mogu utjecati. Prema izračunu Hrvatske udruge poslodavaca, 90% poduzetnika kojima su odobrena EU sredstva, koristili su savjetnike u procesu²¹. Priprema EU projekta je specifičan i zahtjevan posao koji iziskuje puno vremena, poznavanja zakonskih odredbi, standarda i pravila EU, poznavanje natječajnog postupka, pravila prijave i generalno opširne materije. Obzirom da je priprema projekta za dodjelu EU fondova kompleksan posao, potrebno je uključiti iskusnog savjetnika.

Prilikom traženja savjetnika, odabire se onaj koji je transparentan, sa životnim i poslovnim iskustvom u raznim sektorima, ne samo u sektoru EU fondova.

Zadaci savjetnika u procesu obuhvaćaju²²:

- Savjetovanje u ključnim aspektima projekta, odnosno upravljanje projektom,
- Prezentacija specifičnosti EU projekta kao i upoznavanje s ugovorom o bespovratnim sredstvima,
- Ovisno o specifičnosti organizacije koja provodi projekt, uspostavljanje sustava provedbe,
- Upravljanje partnerima i rizicima projekta,
- Upravljanje svim potrebnim financijskim aspektima i novčanim tijekom,
- Provođenje postupka javne nabave,

²⁰ Ibid.

²¹ Ravenšćak, R.: *Kako odabrati konzultanta za EU fondove?*, EU fondovi.hr, <https://eufondovi.hr/natjecaji/najava-otvoreno-zatvoreno/kako-odabrati-konzultanta> (01.3.2024.)

²² P.J.R. Consulting: *Upravljanje projektima* <https://pjr.hr/provedba-projekata/> (18.3.2024.)

- Izrada i kontrola ZNS-ova,
- Vođenje računa o potencijalnim nepravilnostima kako bi se izbjegle financijske korekcije,
- Upravljanje svim promjenama ključnim za nastavak projekta,
- Komunikacija s posredničkim tijelima,
- Izrada komunikacijskog plana i
- Savjetovanje oko promidžbe projekta kao i marketinške aktivnosti.

Za savjetnika u procesu provedbe projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“ odabrano je poduzeće Logoteam d.o.o. iz Rijeke. Savjetnik je kontinuirano savjetovao Županijsku lučku upravu Cres o provedenim aktivnostima i o tome sastavljao zapisnik.

Aktivnosti su izvršene sukladno Ugovoru, a obuhvatile su²³:

- Kontinuirano savjetovanje ŽLU Cres o pravilima i procedurama provedbe projekta,
- Pripremu početnog Plana nabave,
- Pripremu natječajne dokumentacije za provedbu postupka javne nabave radova i usluge stručnog nadzora,
- Pripremu natječajne dokumentacije za provedbu postupka jednostavne nabave usluge promocije, usluge Voditelja građevinskog dijela projekta sukladno Zakonu o gradnji, usluge projektantskog nadzora te usluge revizije,
- Izradu 24. Zahtjeva za nadoknadom sredstava te dopune sukladno pravilima programa i
- Izradu konačnog izvješća o provedbi projekta.

1.11. FAZA PRIPREME PROJEKTA

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture objavilo je Poziv za sufinanciranje unaprjeđenja lučke infrastrukture u funkciji obalnog linijskog pomorskog prometa. Cilj projekta je povećanje integriranosti otoka Republike Hrvatske u širu prometnu mrežu. Financiranje se odnosi na ulaganja u luke županijskog i lokalnog značaja, a glavni cilj je unaprjeđenje prijevoza tokom cijele godine čime će se otvoriti mogućnost dodatnog obrazovanja, zaposlenja i drugih usluga.

²³ Logoteam d.o.o.: *Zapisnik o provedenim aktivnostima*, 2018. – 2021.

Projektna prijava podnosi se putem obrazaca koji su sastavni dio Poziva te sukladno Uputama za prijavitelje. Projektna prijava obuhvaća²⁴:

1. Obrazac I - Prijavni obrazac A
2. Obrazac II – Izjava Prijavitelja – Ispunjava se Obrazac izjave prijavitelja o istinitosti podataka, izbjegavanju dvostrukog financiranja i ispunjavanju preduvjeta za sudjelovanje u postupku dodjele
3. Obrazac III – Izjava Partnera – nije primjenjivo
4. Prilozi koji dokazuju podatke u obrascu A:
 - a. Studija izvodljivost s analizom troškova i koristi → mora biti izrađena u skladu s dodatkom 2 Poziva. Studija izvodljivosti daje detaljan prikaz raznih aspekata, tehničkih, organizacijskih, tržišnih, tehnoloških i financijskih. Njena svrha je odrediti isplativost projekta te utjecaj na gospodarske i društvene segmente.
 - b. Studija utjecaja na okoliš – Rješenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike o provedenom postupku Procjene utjecaja na okoliš
 - c. Mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike o ispravnoj primjeni zahtjeva vezanih za procjenu utjecaja na okoliš za zahvat
 - d. Građevinska dozvola
 - e. Izjava o stupnju pripremljenosti dokumentacije za javnu nabavu
 - f. Izjava o statusu s obzirom na povratnost poreza na dodanu vrijednost
 - g. Odluka o utvrđivanju državne linije koju je donijela Vlada Republike Hrvatske
 - h. Dodatak 3 – Detaljan prikaz troškova projekta sa podjelom na troškove dijelova projekta koji služe za povezivanje otoka i ostalih troškova
 - i. Dodatak 4 – Kontrolna lista za prepoznavanje no-regret projekta
 - j. Odluka o osnivanju Lučke uprave.

Projektna prijava izrađuje se latiničnim pismom na hrvatskom jeziku.

²⁴ Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture: *Poziv za sufinanciranje unaprjeđenja lučke infrastrukture u funkciji obalnog linijskog pomorskog prometa*, Zagreb, 2017., https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/AplikacijaRepository/Natjecaji/Dokumenti/1462/1_Upute_za_prijavitelje.pdf (28.3.2024.)

Tablica 1. Elementi projekta i proračun

Element projekta	Ukupan iznos (HRK)
Troškovi izgradnje infrastrukture	32.463.476,00
Građevinski radovi	32.210.351,00
Priključenje na elektroenergetsku mrežu	253.125,00
Nadzor građenja	1.122.227,84
Projektantski nadzor građenja	112.500,00
Stručni nadzor građenja	1.009.727,84
Izrada dokumentacije	139.500,00
Izvedbeni elektrotehnički projekt s revidiranim troškovnikom	10.000,00
Elaborat zaštite okoliša	43.750,00
Izvedbeni projekt hidroinstalacije s revidiranim troškovnikom	10.000,00
Revidirani troškovnik izvedbenog arh. proj. krajobraz. uređenja	3.750,00
Elaborat zaštite okoliša s ciljem usklađenja postojeće projektne dokumentacije po pitanju mjera zaštite okoliša	50.000,00
Potvrda II. izmjene i dopune glavnog projekta	12.000,00
Glavni projekt za izmjenu i dopunu akta potvrde glavnog projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“	10.000,00
Revizija projekta	125.000,00
Revizija projekta	125.000,00
Promidžba i vidljivost	248.750,00
Provedba promotivne kampanje	248.750,00
Upravljanje projektom i administracija	492.535,60
Trošak administrativnog vođenja projekta	246.285,60
Voditelj građevinskog dijela projekta	246.250,00
UKUPNO	34.591.489,44

Izvor: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture: *Prijamni obrazac A*²⁵

1.12. FAZA EVALUACIJE I UGOVARANJE PROJEKTA

Sukladno Uputama za prijavitelje na Poziv za financiranje unaprjeđenja lučke infrastrukture u funkciji obalnog linijskog pomorskog prometa, definiran je ključan element strategije kojim se želi potaknuti obalni linijski pomorski promet i povezati ključne lučke

²⁵ Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture: *Prijamni obrazac A*

operacije s širim ciljevima održivog razvoja i ekonomske efikasnosti. Procedura dodjele bespovratnih financijskih sredstava, provodi se kao ograničeni natječaj unutar okvira kontinuiranog poziva koji počinje objavom kompletnog dokumentacijskog paketa za Poziv na centraliziranom web portalu ESI fondova koji je kao takav namijenjen potencijalnim prijaviteljima. Prva faza procesa ne samo da označava početak prijavnog ciklusa, već služi i kao transparentan način informiranja svih zainteresiranih strana o dostupnim financijskim sredstvima, kriterijima prihvatljivosti i potrebnim koracima za uspješan proces prijave projekta. Na predmetnom pozivu oznake KK.07.4.1.02 postavljanjem roka za podnošenje prijava do 28. veljače 2019. godine, ili do trenutka kada se iscrpe alocirana financijska sredstva od 190.151.258,35 HRK, stvorio se jasan vremenski okvir unutar kojeg su potencijalni prijavitelji, ukoliko su željeli sudjelovati, morali djelovati.

Veoma je važno istaknuti da evaluacija projektnih prijava prati strogo predefiniranu proceduru, gdje se početna faza prijema i registracije prijava bazira na kronološkom redu pristizanja. Time se postiže osiguravanje poštenog i transparentnog procesa ocjenjivanja. Za kasnije faze evaluacije koriste se precizno vrijeme i datum podnošenja prijava, što dodatno ukazuje na činjenicu da se jednake mogućnosti pokušavaju osigurati za sve prijavitelje/sudionike. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture se pridržava prava koja omogućavaju prilagodbu uvjeta poziva (uključuje izmjene, dopune, produljenja rokova ili otkazivanje) nakon njegovog isteka. Ova odredba omogućuje da Ministarstvo zadrži agilnost i sposobnost prilagodbe u svjetlu promjenjivih okolnosti ili novih strateških smjernica. Sve promjene povezane s pozivom objavljuju se s dovoljno vremena za prilagodbu, uz detaljno objašnjenje razloga promjene, čime se naglašava posvećenost transparentnosti tijekom cijelog procesa, od objavljivanja do zatvaranja poziva. Temeljiti i detaljan pristup kao ovaj, ne samo da odražava predanost pravednom i otvorenom upravljanju procesima dodjele bespovratnih sredstava, već i potiče potencijalne prijavitelje da pažljivo planiraju i pripremaju svoje projekte u skladu s objavljenim ciljevima i kriterijima definiranim unutar Poziva. Jasno definirane faze procesa stvaraju okvir koji omogućava prijaviteljima da s dozom pouzdanja prolaze kroz proces prijave, dok istovremeno osigurava da se financijska sredstava dodjeljuju projektima koji najbolje odgovaraju strateškim ciljevima objavljenima u Pozivu i Uputama za prijavitelje.

Faze procesa dodjele bespovratnih sredstava obuhvaćaju pomno strukturiran pristup ocjenjivanja kvalitete, prihvatljivosti, kao i financijske opravdanosti prijavljenih projektnih prijedloga. Početak cijelog procesa obilježavaju prijem te registracija projektnih prijedloga, koji na prvom mjestu podliježe administrativnoj provjeri i evaluaciji prihvatljivosti

prijavitelja. Početnom fazom postavljaju se temelji za daljnje korake, odnosno analize, gdje se pažljivo pregledavaju sve dostavljene informacije kako bi se osiguralo da prijavitelji ispunjavaju sve propisane uvjete i kriterije. Osnovni cilj je identifikacija projektnih prijedloga koji formalno odgovaraju definiranim zahtjevima, čime se osigurava da se proces evaluacije može usmjeriti samo na one prijedloge koji zadovoljavaju sve prethodno definirane preduvjete.

Administrativna prihvatljivost projektnog prijedloga provjerava se prema sljedećim kriterijima²⁶:

- a) Dali je li prijedlog podnesen za odgovarajući poziv?
- b) Dali je prijedlog podnesen na vrijeme?
- c) Dali je prijedlog podnesen na zahtijevanom mediju i u propisanom formatu?
- d) Jesu li sve verzije prijedloga (elektroničke i tiskane) identične?
- e) Dali je prijedlog podnesen u potrebnom broju primjeraka?
- f) Jesu li korišteni odgovarajući obrasci?
- g) Sadrži li prijedlog sve potrebne priloge i dokumentaciju?
- h) Dali je prijedlog na hrvatskom jeziku?

Ukoliko projektni prijedlog ne udovoljava bilo kojem od administrativnih zahtjeva specificiranih u dokumentaciji Poziva za dodjelu sredstava, automatski biva isključen iz daljnjeg postupka evaluacije. S druge strane, projektni prijedlozi koji zadovoljavaju sve potrebne uvjete za registraciju unose se u definirani sustav upravljanja informacijama (MIS). U tom koraku, svaki registrirani projektni prijedlog, koji je zadovoljio administrativne zahtjeve tada dobiva jedinstveni referentni broj koji se koristi kao ključna identifikacijska oznaka kroz cijeli životni ciklus projekta i kao takav ne može se mijenjati.

Nakon što projekt uspješno prođe administrativnu provjeru, proces prelazi u drugu fazu koja obuhvaća evaluaciju prihvatljivosti samog projekta i predloženih aktivnosti, uz paralelnu ocjenu kvalitete projektnog prijedloga. U sklopu ove faze, posebna pažnja se posvećuje detaljima projektnog prijedloga, uključujući usklađenost s ciljevima objavljenim u Pozivu, realnost projekcije proračuna te potencijal za ostvarivanje definiranih i očekivanih rezultata. Evaluacija kvalitete temeljena je na jasno definiranim uvjetima i kriterijima, kojima je svrha osiguravanje objektivne analize svakog aspekta projektne prijave. Odbor za odabir projekata provodi detaljan pregled projektnih prijava kako bi se identificirali projekti

²⁶ Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture: *Poziv za sufinanciranje unaprjeđenja lučke infrastrukture u funkciji obalnog linijskog pomorskog prometa*, Zagreb, 2017.

koji ne samo da ispunjavaju formalne uvjete, već i demonstriraju visoku razinu inovativnosti, održivosti i potencijala za doprinos ciljevima financiranja. Odbor za odabir projekata odgovoran je za evaluaciju prihvatljivosti projekta i aktivnosti, ocjenjivanje njegove kvalitete, te provjeru prihvatljivosti povezanih troškova. Da bi projektni prijedlog napredovao kroz daljnje faze postupka dodjele, mora zadovoljiti sve postavljene kriterije prihvatljivosti.

Ukoliko se u procesu evaluacije otkrije da neke aktivnosti unutar projektnog prijedloga nisu prihvatljive ili u skladu s Pozivom, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture će jasno identificirati i označiti te aktivnosti kao neprihvatljive. Odbor će zatim ocjenjivati projektni prijedlog uzimajući u obzir samo one aktivnosti koje su označene kao prihvatljive, isključujući one ocijenjene neprihvatljivima.

Unutar faze provjeravanja prihvatljivosti definiranih troškova, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture će automatski izostaviti iz proračuna troškove povezane s aktivnostima koje su ocijenjene kao neprihvatljive. Ova faza također uključuje i detaljnu ocjenu kvalitete projektnog prijedloga koja je temeljena na utvrđenim Kriterijima za odabir korištenjem predviđenog obrasca za evaluaciju kvalitete.

Završetak procesa odnosi se na izdavanje Odluke o financiranju, koja predstavlja kumulativni rezultat prethodno provedenih evaluacija i analiza. U ovoj fazi, nakon što su svi aspekti projektnog prijedloga pažljivo ocijenjeni i potvrđeni, donosi se formalna odluka o dodjeli bespovratnih sredstava. Čime se potvrđuje da je projekt u potpunosti usklađen s ciljevima i očekivanjima financijskog programa. Na taj način, proces dodjele bespovratnih sredstava zatvara puni krug od početne prijave do konačne odluke, osiguravajući da se financijska sredstva dodjeljuju najperspektivnijim i najkvalitetnijim projektima. Svaka faza procesa dizajnirana je da doprinosi konačnom cilju odabira projekata koji najbolje odgovaraju definiranim prioritetima i koji imaju najveći potencijal za ostvarivanje pozitivnih promjena unutar ciljane zajednice ili sektora. Važno je naglasiti da, u slučaju bilo kakvih nejasnoća ili nedostataka u projektnom prijedlogu, Posrednička tijela zadržavaju pravo zatražiti bilo kakva dodatna pojašnjenja ili korekcije sadržane u prijavi, čime se pruža prilika prijaviteljima da poboljšaju svoje prijedloge i maksimiziraju svoje šanse za uspjeh.

Odlučivanje o dodjeli bespovratnih sredstava predstavlja važan trenutak u procesu odlučivanja o financiranju projekata, gdje Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture nakon provođenja svih prethodnih koraka formalizira svoje povjerenje u odabrane projekte kroz izdavanje Odluke o dodjeli sredstava. Ova odluka ne predstavlja samo formalnost već simbolizira završetak procesa evaluacije te predstavlja zeleno svjetlo za pokretanje projekta.

Odluka o financiranju sadrži sljedeće elemente²⁷:

- a) Pravnu osnovu na kojoj se temelji odluka,
- b) Puni naziv, adresu i OIB prijavitelja te, kada je to primjenjivo, partnera,
- c) Naziv i referentni broj projekta,
- d) Maksimalni iznos dodijeljenih sredstava za pokrivanje prihvatljivih troškova projekta i, prema potrebi, postotak sufinanciranja,
- e) Tehničke detalje o klasifikacijama Državne riznice i kodove alokacije,
- f) Dodatne informacije relevantne za financiranje, ako je to primjenjivo i
- g) Ostale uvjete i informacije prema potrebi.

Prije donošenja konačne odluke, Ministarstvo provodi dodatnu provjeru kako bi se osiguralo da nema sadržajnih promjena ili okolnosti koje bi mogle utjecati na valjanost prethodno donesene odluke ili na sam proces dodjele. U konačnici, ovaj korak simbolizira potvrdu da projekt i dalje ispunjava sve prethodno utvrđene uvjete te da prijavitelj nije promijenio ključne aspekte prijavljenog projekta koje bi mogle utjecati na njegovu prihvatljivost ili financijsku održivost. Nakon što se odluka formalizira, prijavitelji su obaviješteni pismenim putem o svim relevantnim detaljima i uputama za sljedeće potrebne korake.

Proces pružanja objašnjenja ili faza razjašnjavanja odvija se paralelno s evaluacijskim procesom, gdje Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, kao što je prethodno spomenuto, zadržava pravo zahtijevati dodatna pojašnjenja ili informacije kako bi se razjasnilo bilo koje aspekte projektnog prijedloga. Ovaj korak najčešće uključuje predlaganje i organiziranje sastanaka ili terenskih posjeta za detaljnije razumijevanje projektnih aktivnosti i ciljeva kako bi se osiguralo da se sve potencijalne nejasnoće riješe prije konačne odluke, čime se pridaje transparentnosti i objektivnosti procesa dodjele.

Proces ugovaranja započinje nakon što je donesena odluka o financiranju. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, u suradnji sa Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (SAFU) i odabranim prijaviteljem, priprema Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Završni korak uključuje finalizaciju svih detalja ugovora, koji se temelji na Općim i Posebnim uvjetima Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, kako je specificirano u relevantnim prilogima poziva. Posredničkim tijelima i prijaviteljima se daje rok od 45 dana

²⁷ Ibid.

od donošenja Odluke o financiranju da potpišu i vrate Ugovor, na koji način ugovorne strane formaliziraju svoje prihvaćanje dodijeljenih sredstava i obveza koje iz toga proizlaze. U ovoj fazi, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture može izvršiti manje prilagodbe, u vidu prijavnog obrasca kako bi se posljedično olakšala izrada Priloga i Ugovora, koji detaljno opisuje projekt i definirani proračun, osiguravajući da sve informacije budu točne i ažurirane u skladu s najnovijim uputama i saznanjima.

Procijenjeni troškovi ove faze gradnje iznose oko 39.146.444,05 kuna s uključenim PDV-om. Procjena je napravljena temeljem troškovne kalkulacije projekta i investitor nema pravo na povrat PDV-a. Troškovnik uključuje radove kao što su pripremni, kamenorezački, hidro infrastrukturni, armirano-betonski, elektro-energetski, zemljani, radovi rušenja, privezni elementi, vodovodne instalacije i ostali građevinski radovi. Osim prethodno navedenog, u troškovnu kalkulaciju uključeni su i troškovi nabave te postavljanje infrastrukture. Komunalna infrastruktura obuhvaća čekaonicu, kantice za otpad, sjedeće klupe i slično. Troškovi se još procjenjuju temeljem arhitektonskog troškovnika na temelju kojeg potencijalni dobavljači daju okvirne ponude za pojedine elemente projekta. Prihvatljivi troškovi procijenjeni su na 34.591.489,44 kn dok su neprihvatljivi troškovi procijenjeni na 4.554.954,61 kn. Neprihvatljivi troškovi obuhvaćaju izradu dokumentacije i razne pripremne radove koji su financirani i izvršeni do strane Županijske lučke uprave Cres, u razdoblju koje nije prihvatljivo za projekt. Osim neprihvatljivih troškova, projekt ima i neprihvatljive radove koji obuhvaćaju opremu na obali koja se planira ugraditi, a odnosi se na anele, hidro mrežu, energetska mrežu i slično. Svi ostali radovi smatraju se prihvatljivim i financirani su sredstvima Republike Hrvatske i Europske unije²⁸. Ukupna vrijednost bespovratnih sredstava je 34.397.653,76 kn. Od ukupnog iznosa, 5.159.648,06 kn je planirano Državnim proračunom Republike Hrvatske, dok je Kohezijskim fondom planirano 29.238.005,70 kn.²⁹

Rekonstrukcijom i dogradnjom zapadnog dijela luke Cres osigurala se efikasnija povezanost stanovništva otoka Cresa te stanovništva ostalih otočića koji spadaju pod creski arhipelag. Navedena povezanost ima pozitivan utjecaj na obrazovanje, mogućnost zapošljavanja te razne druge usluge kojima se unaprjeđuje implementacija hrvatskih otoka

²⁸ Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014-2020 za projekt: Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Zagreb, 2018.

²⁹ Ibid.

u sveukupnu prometnu mrežu. Integracijom otoka u prometnu mrežu, omogućiti se rast lokalnog gospodarstva.

Tablica 2. Ukupni troškovi projekta

Vrijednosti projekta	Iznos [kn]
Ukupna vrijednost projekta	39.146.444,05
Ukupni prihvatljivi troškovi	34.591.489,44
Neprihvatljivi troškovi	4.554.954,61
Javna sredstva	2.493.642,11
Privatna sredstva	2.061.312,50

Izvor: *Ibid.*³⁰

Planirano je da će projekt rekonstrukcije i dogradnje trajati sveukupno 59 mjeseci, točnije od 01. veljače 2017. do 31. prosinca 2021. godine. Izrada dokumentacije trajala je otprilike 13 (trinaest) mjeseci i to je bio početak projekta. Nakon izrade dokumentacije uslijedilo je utvrđivanje troškova gradnje infrastrukture, troškova nadzora gradnje infrastrukture, troškova promidžbe projekta te troškova upravljanja projektom zajedno s administracijom. Navedeni elementi traju do kraja izvođenja projekta, a pojavljuju se tek u drugoj petini ostvarenja projekta.

Tablica 3. Iznos financiranja prihvatljivih troškova projekta

	Ukupno [kn]	Iznos [kn]
Ukupni prihvatljivi troškovi	34.591.489,44	34.591.489,44
Bespovratna sredstva	34.397.653,76	34.397.653,76
<i>Intenzitet potpore %</i>	<i>99,4396434 %</i>	<i>99,4396434 %</i>
Sredstva prijavitelja i/ili partnera	193.835,68	193.835,68
Javna sredstva		193.835,68
Županijska lučka uprava Cres		193.835,68
Privatna sredstva		
Kredit Europske investicijske banke	0,00	
Procijenjeni neto prihod	193.835,68	

Izvor: *Ibid.*³¹

³⁰ *Ibid.*

³¹ *Ibid.*

Slika 6. Luka Cres prije rekonstrukcije

Izvor: Izradio autor

Slika 7. Luka Cres nakon rekonstrukcije

Izvor: Izradio Autor

4. IMPLEMENTACIJA PROMETNOG INFRASTRUKTURNOG ULAGANJA NA PRIMJERU LUKE CRES

Procjena investicijskog projekta u pomorskom prometu veoma je zahtjevan proces koji koristi razne metode koje uključuju različite aspekte kako bi se utvrdila ekonomska korist za prometni sektor i društvo. Provedba projekta za optimalno, kvalitetno i učinkovito korištenje financijske potpore EU vrlo je važna stavka. Podrška se odnosi na ekonomsku korist ocjenjivanja učinkovitosti projekta.

1.13. POSTUPAK UPRAVLJANJA UGOVOROM O BESPOVRATNIM SREDSTVIMA I SURADNJA SA SREDIŠNJOM AGENCIJOM ZA FINANCIRANJE I UGOVARANJE

Upravljanje ugovorom o bespovratnim sredstvima obuhvaća sve korake, procese i pravne obveze koji su potrebni kako bi se osigurala transparentnost, odgovornost i učinkovita alokacija javnih sredstava namijenjenih realizaciji projekta i programa. Ovaj postupak uključuje kreiranje, pregovaranje, potpisivanje, provedbu i evaluaciju ugovora između davatelja sredstava te primatelja sredstava. Suradnja sa Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje dodatno obogaćuje ovaj proces, pružajući stručnost, podršku i usmjeravanje u provedbi ugovora o bespovratnim sredstvima. Agencija često djeluje kao posrednik između davaoca sredstava i primatelja, pružajući tehničku pomoć u pripremi projektnih prijedloga, administraciji ugovora, nadzoru nad provedbom, financijskom praćenju i izvještavanju.

Kroz uspješnu suradnju sa Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje, organizacije mogu osigurati usklađenost s propisima, smanjiti rizike od neusklađenosti i nepravilnosti te osigurati optimalnu iskorištenost javnih sredstava. U konačnici, pravilno upravljanje ugovorima o bespovratnim sredstvima i efikasna suradnja s relevantnim institucijama ključni su za postizanje ciljeva projekata i programa te za ostvarivanje društvenih i gospodarskih koristi za zajednicu.

1.13.1. Komunikacija i dostava dokumenata

Upravljanje ugovorima o bespovratnim sredstvima podrazumijeva složenu i detaljno reguliranu komunikaciju između ugovornih strana, što uključuje Korisnika te Posrednička tijela razine 1 i 2 (PT 1 i PT 2). Posredničko tijelo razine 1 (PT 1) je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture dok je PT 2 Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa

i projekata Europske unije (SAFU). Temelj uspješne komunikacije među ugovornim stranama leži u precizno definiranim mehanizmima dostave dokumenata, koji osiguravaju transparentnost i verificiranost informacija. Komunikacija se može odvijati putem različitih kanala, uključujući poštu, telefaks, elektroničku poštu ili osobno dostavljanje, gdje je svaki kanal komunikacije određen s posebnim zahtjevima za dokazivanje primitka.

U svrhu osiguravanja valjanosti komunikacije, pismena moraju biti dostavljena s obveznim naznačivanjem referentnog broja Ugovora te na dokaziv način koji omogućava inicijatoru komunikacije posjedovanje dokaza o zaprimanju od strane primatelja. Ovaj pristup uključuje uporabu povratnica, izvještaja o uspješnom slanju elektroničke pošte ili telefaksa, dostavnica te pisanih potvrda o primitku u slučajevima osobne dostave. Implementacija ovih mehanizama komunikacije ključna je za sprječavanje nesporazuma i osiguranje da su sve ugovorne obveze adekvatno dokumentirane i pravilno ispunjene.

Dostava pismena između ugovornih strana uređena je kroz definirane postupke u Posebnim uvjetima Ugovora, gdje je jasno specificirano kako se te na koji način dostave smatraju obavljenima. Na primjer, dostava pismena telefaksom smatra se obavljenom u trenutku kada telefaks uređaj potvrdi isporuku, dok se dostava poštom, preporučeno s povratnicom, smatra obavljenom u trenutku zaprimanja pismena od strane Korisnika, dokazano potpisom na povratnici. Dostava elektroničkom poštom s druge strane, smatra se obavljenom u trenutku zabilježenog uspješnog slanja na poslužitelju.

Specifičnosti dostave također uključuju odredbe za korisnike koji su određeni da dostavljaju pismena na specifičan način prema Posebnim uvjetima. Ukoliko je dostava definirana kao osobno dostavljanje, smatra se obavljenom urudžbiranjem pismena uz istovremenu potvrdu primitka, što se dokumentira prijamnim žigom. Ova pravila osiguravaju da se svaka dostava može nedvosmisleno dokumentirati i verificirati, čime se minimizira mogućnost sporova ili nesporazuma u vezi s pravovremenosti i valjanosti dostavljenih dokumenata.

Važan aspekt ove regulative je i obveza da se svi podnesci korisnika potpisuju od ovlaštene osobe, čime se dodatno potvrđuje autentičnost i odgovornost za dostavljene informacije. Ovlašteni predstavnici, definirani unutar ugovora, imaju ključnu ulogu u održavanju uspješne i učinkovite komunikacije, osiguravajući da svi podnesci budu adekvatno adresirani i primljeni od strane odgovarajućih strana.

Regulacija komunikacije i dostave dokumenata na ovakav, striktno definirani način, osnovni je preduvjet i polazna točka za uspješno upravljanje projektima financiranim iz bespovratnih sredstava, omogućavajući učinkovitu i transparentnu razmjenu informacija.

Sve te stavke su nešto što je presudno za zadovoljavanje svih proceduralnih obveza i osiguranje pravilnog izvršenja ugovornih odredbi.

1.13.2. Očuvanje dokumenata i povjerljivih informacija

Proces očuvanja dokumenata i povjerljivih informacija temelji se na strogo definiranim pravilima koja ugovorne strane moraju poštivati tijekom, ali i nakon provedbe ugovorenih projekata. Ta ista pravila osiguravaju i doprinose transparentnosti i usklađenosti s regulatornim zahtjevima te kao takva predstavljaju temeljni aspekt upravljanja ugovorima o bespovratnim sredstvima. Ugovorne strane, s posebnim naglaskom na korisnike bespovratnih sredstava, obvezne su čuvati sve dokumente, podatke i informacije (pogotovo one označene kao ograničene i povjerljive) koji su relevantni za izvršenje ugovora. Obveza čuvanja ne odnosi se samo na trajanje izvršenja ugovora već i na period od pet godina nakon njegova završetka. Svrha definiranja roka van granica trajanja projekta omogućava nadzor i reviziju projektnih aktivnosti te financijskih transakcija na duži vremenski rok.

Osim obveze čuvanja, korisnik je obvezan osigurati da se povjerljive informacije ne dijele s trećim stranama bez prethodnog pisanog pristanka nadležnih tijela, osim u slučajevima gdje je to potrebno radi poštivanja načela transparentnosti i vidljivosti u skladu s relevantnim EU i nacionalnim propisima. Ovo uključuje i obvezu objavljivanja informacija povezanih s provedbom projekta ujednačeno s Uredbom br. 1303/2013 i drugim povezanim propisima. Kroz ove odredbe naglašava se važnost očuvanja integriteta projekta i osiguravanje da se svi dokumenti i informacije, posebno oni s oznakama povjerljivosti, čuvaju na siguran način. Ovo je ključno ne samo iz razloga i svrhe zaštite osjetljivih podataka, već i za osiguravanje da projektni rezultati i ishodi mogu biti adekvatno evaluirani i revidirani, što doprinosi ukupnoj transparentnosti i odgovornosti u upravljanju projektima financiranim sredstvima iz Europske unije. Posebno je važno da se u kontekstu projekata financiranih iz javnih fondova ovakvim načelima podupiru načela dobrog upravljanja i etičkog ponašanja gdje uvijek, direktno ili indirektno postoji odgovornost prema financijerima i javnosti.

1.13.3. Obveze i odgovornosti korisnika

Obveze i odgovornosti korisnika u kontekstu ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava predstavljaju ključne elemente koji osiguravaju uspješnu i transparentnu provedbu projekata financiranih iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Temeljna načela koja korisnik mora slijediti obuhvaćaju provedbu projekta s pažnjom dobrog gospodarstvenika,

transparentnost u svim fazama projekta, izvještavanje nadležnim tijelima, osiguravanje financijskih i drugih resursa potrebnih za projekt, te usklađenost s relevantnim EU i nacionalnim zakonodavstvom.

Korisnik je primarno odgovoran za provedbu ugovorenog projekta, što uključuje osiguravanje da se projekt provodi transparentno, s pažnjom dobrog gospodarstvenika, te da se redovito izvještavaju nadležna posrednička tijela o napretku projekta. To uključuje dostavu svih zatraženih podataka koji su potrebni za praćenje provedbe projekta, kao i osiguravanje da se projekt provodi u skladu s najboljom praksom u predmetnom području.

Jedan od ključnih aspekata odgovornosti korisnika je osiguravanje kontinuiranog financiranja projekta i pokrivanje svih projektnih troškova, uključujući i one koji nisu izravno financirani bespovratnim sredstvima. Korisnik mora također osigurati da se projekt provodi na način koji štiti od diskriminacije i neravnopravnog postupanja, u skladu s primjenjivim nacionalnim i EU propisima.

Korisnik se obvezuje obavijestiti nadležna tijela o okolnostima koje potencijalno mogu utjecati na provođenje projekta, što uključuje potencijalna odstupanja od ugovorenih obveza. U slučaju potrebe, korisnik predlaže izmjene ugovora kako bi se osigurala njegova pravilna provedba, te posrednička tijela takve prijedloge bezodgodno uzima na razmatranje. Korisnik je dužan poduzeti sve potrebne radnje kako bi spriječio ili riješio bilo kakvu situaciju koja bi mogla ugroziti objektivno i nepristrano izvršenje ugovora. To uključuje obvezu korisnika da odmah obavijesti nadležno posredničko tijelo o bilo kakvoj bojazni na sukob interesa do kojeg može doći u procesu izvršenja ugovora, kao i o poduzetim ili planiranim radnjama za sprečavanje takvog sukoba. Nadležno tijelo zadržava pravo procijeniti jesu li poduzete mjere adekvatne te može zahtijevati daljnje korake za rješavanje situacije, koje korisnik mora poduzeti o vlastitom trošku.

Važno je istaknuti da, u slučaju sukoba interesa koji se ne riješi adekvatnim mjerama, ili ako korisnik ne poduzme potrebne radnje na zahtjev nadležnog tijela, ugovor se može raskinuti. To nosi posljedice ne samo za prestanak financiranja projekta, već i za potencijalni zahtjev za povratom već isplaćenih sredstava.

Korisnik je, nadalje, odgovoran za transparentnu provedbu projekta, što podrazumijeva da se sve aktivnosti i financijski tokovi moraju odvijati na jasan i otvoren način, u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja. Ovo uključuje, ali nije ograničeno na, poštovanje relevantnih EU i nacionalnih zakona, pravila o nabavi, kao i odredbi ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

Kroz cijelo trajanje projekta, ali i nakon završetka trajanja projekta, korisnik mora osigurati poštivanje horizontalnih načela, kao što su ravnopravnost spolova, nediskriminacija, socijalna inkluzija, i zaštita okoliša. Ovi principi su ključni za osiguranje da projekti, ne samo doprinose specifičnim ciljevima, već i promiču šire društvene i ekološke vrijednosti.

U skladu s odredbama ugovora, korisnik je obvezan redovito izvještavati o napretku projekta, pri čemu se izvještaji moraju dostavljati u određenim rokovima. Ti izvještaji omogućavaju nadležnim tijelima da prate napredak i uspješnost projekta, te identificiraju i rješavaju potencijalne probleme u ranoj fazi.

Bespovratna sredstva djelomično ili u cijelosti sufinanciraju prihvatljive troškove čiju je prihvatljivost potvrdilo PT 2 pod uvjetom da su u skladu s Ugovorom i propisima koji se primjenjuju.

Da bi troškovi bili prihvatljivi, moraju biti u skladu sa sljedećim kriterijima³²:

- a) Trošak mora biti u skladu s aktivnostima projekta
- b) Trošak mora biti naveden u proračunu
- c) Troškovi moraju biti usklađeni s Pravilnicima
- d) Troškovi moraju nastati ili kod partnera ili kod korisnika
- e) Troškovi moraju biti isplaćeni u vrijeme prihvatljivosti troškova
- f) Troškovi moraju biti usklađeni sa svim ograničenjima koja se odnose na posebne kategorije troškova
- g) Maksimalno prekoračenje prvotno unesenih proračunskih iznosa ne smije biti veće od 20%. Iznimno, prekoračenje može biti veće od 20% ukoliko je za to potpisan dodatak ugovoru.
- h) Troškovi robe smatrati će se prihvatljivim onda kada je roba isporučena i montirana do završetka projekta, ukoliko je primjenjivo. Trošak prijenosa financija između partnera i korisnika ne smatra se troškom provedbe projekta.
- i) Troškovi moraju biti opravdani i moraju biti prilagođeni zahtjevima upravljanja financijama. Neophodno je pridržavati se pravila nabave, a sve u skladu s potpisanim Ugovorom.

Troškove koji nisu prihvatljivi podmiruje korisnik. Osim neprihvatljivih troškova, korisnik je dužan podmiriti prihvatljive troškove koji se financiraju sredstvima sredstvima

³² SAFU: Priručnik za korisnike bespovratnih sredstava u okviru projekta financiranih iz europskih strukturnih i investicijskih fondova, Zagreb, 2014. – 2020.

korisnika te troškove koji bi se trebali financirati bespovratnim sredstvima, ali nisu usklađeni s Ugovorom i propisima (PT2 obavlja provjeru usklađenosti troškova). Oni troškovi projekta koji su sufinancirani u okviru samog projekta ne mogu se sufinancirati drugim izvorima i obrnuto, ukoliko su sufinancirani javnim izvorima, ne mogu se sufinancirati u sklopu projekta.

Prilikom provođenja projekta, korisnik Ugovora podnosi izvještaje PT-u. Podnose se 3 izvještaja. Izvještaj o napretku dostavlja se na propisanom obrascu zahtjeva za nadoknadom sredstava. Ovaj obrazac PT 2 dostavlja korisniku nakon potpisa Ugovora. Završni izvještaj te izvještaj nakon provedbe projekta također se dostavljaju na propisanim obrascima koji čine sastavni dio Ugovora. Predmetni izvještaji podnose se za cjelokupan projekt bez obzira na izvor financiranja.

Predmetni izvještaj mora zadovoljiti sve uvjete Ugovora i podnosi se u roku kako je navedeno:

- a) Rok podnošenja izvještaja o napretku iznosi 15 dana od isteka tromjesečnog razdoblja,
- b) Prvi zahtjev za nadoknadom sredstava moguće je dostaviti nakon stupanja Ugovora na snagu, pod uvjetom da je Ugovorom propisano retroaktivno potraživanje sredstava. Potraživanje je moguće obaviti do isteka prva 3 mjeseca od navedenog datuma,
- c) Završno izvješće podnosi se u roku od 30 dana od isteka razdoblja za provedbu projekta i podnosi se sa završnim zahtjevom za nadoknadom sredstava,
- d) Po završetku projekta, obveza korisnika je dostavljanje izvješća nakon provedbe projekta. Izvještaj se podnosi jednom godišnje u roku od 30 dana od isteka godine od datuma završnog plaćanja. Korisnik je u obvezi podnositi izvještaj izvještaj za razdoblje od 5 godina.

Korisniku koji ne podnese izvještaj u propisanom roku, PT 2 će poslati pisano upozorenje u kojemu će navesti novi rok za dostavu izvještaja. U slučaju da korisnik ne dostavi izvještaj niti nakon upozorenja PT-a, PT 2 ima pravo obustaviti plaćanje i/ili raskinuti potpisani Ugovor. Također, PT2 ima pravo tražiti povrat već isplaćenih sredstava, uključujući zatezne kamate koje se računaju od dana isplate svakog pojedinog iznosa.

Plaćanje prihvatljivih troškova iz bespovratnih sredstava projekta korisnik potražuje podnošenjem zahtjeva za nadoknadom sredstava PT-u 2. Zahtjev podnesen sukladno Ugovoru po isteku razdoblja provedbe projekta smatra se završnim zahtjevom za

nadoknadom sredstava. Svaki zahtjev za nadoknadom sredstava mora sadržavati dokumentaciju potraživanih i nastalih troškova koji se smatraju prihvatljivim. U dokumentaciju se ubrajaju svi računi izvođača radova, računi pružatelja usluga i računi dobavljača robe. Nadalje, dokumentacija obuhvaća potvrde o prihvatu, putne karte, potvrde, platne liste, evidencije radnog vremena te popis i preslike svih dodatnih dokumenata koji služe kao dokaz da je trošak prihvatljiv (izmjena postojećeg ugovora o nabavi, studije, tehnička projektna dokumentacija, certifikati, građevinske dozvole, revizorsko izvješće, popis sudionika, dokaz o izvršenim promidžbenim aktivnostima te svi ostali dokumenti kojima se opravdavaju troškovi). Sva dokumentacija predaje se u papirnatom i elektroničkom obliku. PT 2 ima pravo zatražiti u bilo kojem trenutku dostavu pojedinih dijelova dokumentacije u tiskanom obliku. Stoga je neophodno da sva dokumentacija bude dostupna PT-u 2 u svakom trenutku.

Troškovi uključeni u zahtjev za nadoknadom sredstava moraju biti utvrdljivi i provjerljivi, te zabilježeni u računovodstvenim evidencijama korisnika (ili partnera), a utvrđuju se u skladu s primjenjivim računovodstvenim standardima, te u skladu s uobičajenom računovodstvenom praksom. Korisnik je obvezan osigurati da se zahtjevi za nadoknadom sredstava (tijekom provedbe i završni) i drugi financijski podaci povezani s projektom mogu lako i točno uskladiti s njegovim računovodstvenim evidencijama. U tu svrhu Korisnik mora pripremiti i čuvati odgovarajući trag poravnanja, prateće rasporede, analize i raščlambe za potrebe kontrole od strane nadležnih tijela te radi osiguranja jasnog revizorskog traga.

Korisnik se obvezuje Posredničkim tijelima, Tijelu za reviziju, Europskoj komisiji, Europskom revizorskom sudu, Upravljачkom tijelu, uredu Europske komisije za suzbijanje prijevara, Tijelu za ovjeravanje te drugim ovlaštenicima od strane PT-a 2 (revizori i vanjski suradnici) omogućiti pregled dokumentacije, praćenje provedbe projekta, provedbu potrebnih provjera, vršenje postupka pune revizije te vršenje provjere na licu mjesta (može biti s i bez prethodne najave). Postupak pune revizije moguće je vršiti po potrebi na temelju sveukupne računovodstvene dokumentacije, dokumenata za račune i ostale papirologije koja je bitna za financiranje projekta.

Kontrolu je moguće vršiti do ukupno 5 godina od završetka operativnog programa kojim se sufinancira projekt osim ako Ugovorom nije drugačije propisano. Vršenje provjera institucija posebno se odnosi na³³:

- Računovodstvene evidencije (sitni inventar, dugotrajna i kratkotrajna imovina, Glavna knjiga, dnevnici knjiženja, analitičke evidencije),
- Dokumentacija o provođenju postupka: objava natječaja, natječajna dokumentacija, evaluacijski izvještaji, ponude ponuditelja,
- Pregled obveza koje se preuzete temeljem ugovora ili narudžbenice,
- Dokaz pruženih usluga: odobreni izvještaji, prijevozne karte, evidencija radnog vremena, dokaz pohođenja tečaja, konferencije ili seminara te ostali materijali i dokumentacija (prezentacije, certifikati, liste sudionika, radni listovi i slično),
- Dokaz primitka robe: uporabna dozvola, potvrda o isporuci, preuzimanju ili prihvatu od strane dobavljača, potvrda o izvedbi,
- Priznanice ili računi kao dokaz kupnje,
- Dokaz o plaćanju. Knjižne obavijesti, izvod banke, dokaz i podmirenju troškova ovjeren od strane izvođača,
- Dokaz o plaćen PDV-u za koji nije moguće dobiti povrat sukladno Ugovoru,
- Putni nalozi, prijevozne karte i izvještaji s puta kao dokaz o izvršenom putovanju,
- Dokaz troškova goriva: navode se prijeđeni kilometri, dnevnik vozila, prosječna potrošnja vozila, trošak održavanja i trošak goriva,
- Evidencija zaposlenika: ugovor o radu, evidencija radnog vremena, ovjerena potvrda računovodstva o isplaćenim plaćama i doprinosima, popis zaposlenika

Odgovornosti korisnika obuhvaćaju širok spektar aktivnosti, od financijskog upravljanja i izvještavanja, do osiguravanja usklađenosti s relevantnim zakonodavstvom i poštovanja horizontalnih načela. Učinkovito i odgovorno upravljanje projektom ključno je za ostvarivanje ciljeva projekta, kao i za osiguranje da se bespovratna sredstva koriste na najbolji mogući način.

1.13.4. Promocija i vidljivost EU financiranja

Korisnik sredstava u obvezi je upoznati javnost s činjenicom da se projekt sufinancira sredstvima Europske unije. Mjere za obavještavanje javnosti koje je poduzeo Korisnik,

³³ Ibid.

podrazumijevaju da se, gdje god je to prikladno, ističe logotip EU-a, zajedno s projektnim logotipom koji korisnik prethodno dostavlja na uvid PT-u 2. Ukoliko Uredbom nije drugačije određeno, korisnik mora poduzeti najmanje jednu mjeru obavještanja javnosti. Mjere obavještanja javnosti moraju biti usmjerene na korisnike rezultata projekta, i, gdje god je prikladno, javnosti i medija, radi podizanja svijesti o rezultatima projekta i dodijeljenoj pomoći EU za provedbu projekta, te moraju biti razmjerne opsegu (vrijednosti) projekta kako bi se osiguralo da su troškovi promocije opravdani u odnosu na ukupne troškove projekta. Jedan od ključnih aspekata promocije je uporaba logotipa Europske unije u svim promocijskim materijalima, uključujući, ali ne ograničavajući se na, tiskane materijale (letci, posteri), digitalne sadržaje (promotivna videa i fotografije) i na mjestima provedbe projekta u vidu informativnih ploča.

Kroz sve aktivnosti promocije i osiguranja vidljivosti, korisnik mora voditi računa o načelu transparentnosti i otvorenosti prema javnosti, istovremeno poštujući pravila i regulative koje se odnose na zaštitu podataka i privatnost. Ovo uključuje jasno komuniciranje o svrsi i ciljevima projekta, kao i o ulozi financiranja EU-a u njegovoj realizaciji. Uz navedeno, korisnik se obvezuje i pratiti učinkovitost mjera promocije i vidljivosti, te redovito izvještavati nadležno posredničko tijelo o provedenim aktivnostima i ostvarenom utjecaju. Izvještavanje o aktivnostima i utjecaju najčešće obuhvaća prikupljanje povratnih informacija od ciljnih skupina i analizu medijske pokrivenosti, kako bi se ocijenila dosegnuta razina svijesti o projektu i doprinosu EU.

1.13.5. Prijenos vlasništva i prava

Prijenos vlasništva i prava na stvarima i rezultatima projekta, koji su nabavljeni ili ostvareni zahvaljujući financiranju iz bespovratnih sredstava Europske unije, reguliran je striktnim pravilima kako bi se osigurala njihova adekvatna uporaba i očuvanje. Korisnik i, gdje je to primjenjivo, partneri projekta su izvorni vlasnici nabavljenih stvari te nositelji drugih prava vezanih uz rezultate projekta, uključujući i prava intelektualnog vlasništva. Međutim, ovaj vlasnički status nosi sa sobom i obvezu osiguranja da se takve stvari i prava koriste u skladu s namjenom definiranom ugovorom i da se njihova svrha ne mijenja tijekom određenog vremenskog perioda, obično najmanje pet godina od završnog plaćanja korisniku.

Iako je korisnik prvobitni vlasnik, postoji mogućnost prijenosa vlasništva i drugih prava na stvarima i rezultatima projekta na projektne partnere ili treće osobe. Ovaj proces prijenosa podložan je strogo definiranim uvjetima. Prijenos je dopušten samo ako se time ne mijenja namjena projektom nabavljenih stvari ili prava u odnosu na tu definiranu ugovorom

i ako je svrha tih stvari i prava ostaje neizmijenjena za navedeni vremenski period. Važno je napomenuti da svaki prijenos prava mora imati prethodno pisano odobrenje od posredničkih tijela, što zahtijeva da korisnik predstavi sve relevantne informacije i dokumentaciju posredničkim tijelima na uvid prije izvršenja prijenosa. Prijenos prava vlasništva i drugih prava na treće osobe ili partnere može rezultirati raskidom ugovora i zahtjevom za povrat sredstava, ukoliko se izvrši suprotno odredbama ugovora i uputama posredničkih tijela. Ovo je značajno jer osigurava da se resursi i rezultati projekta koriste u skladu s ciljevima za koje su financirani, čime se potiče odgovorno upravljanje i održivost projekata. Korisnik je dužan jamčiti trajnost financiranog projekta tijekom definiranog razdoblja, preuzimajući punu odgovornost za posljedice u slučaju nepoštivanja zahtjeva za trajnost. To uključuje korištenje imovine nabavljene u sklopu projekta isključivo za potrebe i ciljeve projekta, uzimajući u obzir uobičajenu upotrebu i standardnu amortizaciju.

U svjetlu ovih odredbi, korisnici moraju pažljivo planirati i upravljati resursima projekta, osiguravajući da se svi koraci, od nabave do eventualnog prijenosa prava, provode transparentno, odgovorno i u skladu s regulativama i ugovorom.

1.14. ADMINISTRATIVNO I FINACIJSKO UPRAVLJANJE PROJEKTOM

Upravljanje projektom financiranim od strane Europske unije sa sobom nosi određene specifičnosti. Projekt se mora provesti u skladu s ugovorom o dodjeli bespovratnih sredstava. Veoma je bitno pridržavati se specificiranih pravila kako bi se izbjegle greške i kašnjenja obzirom da se kod ovakvih projekata greške finansijski penaliziraju.

Možda i najbitniji korak implementacije projektnog ulaganja je administrativno i finansijsko upravljanje projektom. U ovom koraku prati se i planira izvršavanje zadataka.

Slika 8. Provedba EU projekta

Izvor: Izradio Autor

Administrativno i financijsko upravljanje projektom obuhvaća širok spektar aktivnosti i procesa usmjerenih na organizaciju, planiranje, praćenje i kontrolu projektnih aktivnosti s ciljem postizanja definiranih rezultata unutar zadanih vremenskih, financijskih i resursnih ograničenja. Ove aktivnosti uključuju³⁴:

- a) Planiranje projekta – definiranje ciljeva, obuhvata, vremenskih rokova, resursa i budžeta projekta, kao i identifikacija ključnih dionika i njihovih uloga,
- b) Organizacija tima – formiranje projektnog tima s odgovarajućim vještinama i kompetencijama te definiranje uloga i odgovornosti svakog člana tima,
- c) Praćenje i kontrola – redovito praćenje napretka projekta u odnosu na planirane aktivnosti, identifikacija eventualnih odstupanja te poduzimanje korektivnih mjera kako bi se osiguralo usklađivanje s ciljevima,
- d) Upravljanje rizicima – identifikacija, analiza, i upravljanje potencijalnim rizicima koji mogu utjecati na uspješnost projekta, te implementacija strategija za minimiziranje ili sprječavanje negativnih posljedica,
- e) Upravljanje komunikacijama – uspostavljanje jasnih kanala komunikacije unutar tima i s relevantnim dionicima kako bi se osigurala transparentnost, razmjena informacija i rješavanje eventualnih problema,
- f) Financijsko upravljanje – praćenje i kontrola financijskih tokova projekta kako bi se osiguralo da se troškovi drže unutar planiranog budžeta, kao i efikasno upravljanje financijskim resursima,
- g) Izvještavanje – redovito izvještavanje o napretku projekta, troškovima, rizicima i ostalim relevantnim informacijama dionicima projekta kako bi se osigurala transparentnost i odgovornost.

Ove aktivnosti zajedno čine temelj administrativnog i financijskog upravljanja projektom te su ključne za uspješnu realizaciju prometnih infrastrukturnih ulaganja u kontekstu županijskih luka otvorenih javni promet poput luke Cres.

Svaki zadatak mora se odraditi u zadanom roku, a iznosi uplata i isplata moraju biti u skladu s ugovorenim budžetom³⁵.

³⁴ Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU: Smjernice za upravljanje projektnim ciklusom, listopad 2008.

³⁵ Zavod za informatičku djelatnost Hrvatske d.o.o.: *Što podrazumijeva vođenje EU projekata*, <https://zih.hr/konzalting/eu-projekti/vođenje-eu-projekata/> (09.4.2024.)

Prilikom provedbe projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“, nadzorni inženjer je mjesečno podnosio izvješće o izvođenju radova. Izvješća su se podnosila od rujna 2019. do travnja 2021. godine i bilo ih je ukupno 18.

Na početku izvještaja navode se opći podaci o ugovoru i projektna dokumentacija. Slijedeći korak je definiranje stvarnog stanja. Opisuju se svi radovi koji su se izvršili u tom mjesecu. Ukoliko je bilo problema, to se također navodi. Nadalje, definira se kvaliteta izvedenih radova. Tokom provedbe projekta dostavljali su se privremeni izvještaji o izvedenim radovima s pregledom izvedenog stanja radova i dokumentacije. Ustanovljeno je da su radovi kvalitetno izvedeni, u skladu s projektnom dokumentacijom, građevinskom dozvolom i traženom kvalitetom.

Slijedeći korak je definiranje dinamike izvođenja radova. Sukladno dinamičkom planu, radovi su trebali biti dovršeni do 28. studenog 2020. godine. Izvođač radova dostavio je revidirani dinamički plan kojim su radovi trebali biti dovršeni do 31. siječnja 2021. godine. Zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta (kiša, vjetar, plima), izvođač je opravdano dobio produženje roka. Završno s mjesecom veljačom, dovršeni su radovi na „Rekonstrukciji i dogradnji zapadnog dijela luke Cres“.

Nakon definiranja dinamike izvođenja radova slijedi financijska realizacija. U ovom koraku navode se privremene situacije koje je izvođač radova ispostavio.

Na samom kraju izvještaja opisuju se radnje poduzete po pitanju zaštite na radu te se navodi zaključna riječ glavnom nadzornog inženjera zajedno s fotodokumentacijom.

Izvođač radova je izveo sve ugovorene radove u skladu s dostavljenom dokumentacijom, građevinskom dozvolom, tehničkih uvjetima i pravilima struke. Sukladno ugovoru, investitor je sazvao primopredaju radova i predao zahtjev za dobivanje uporabne dozvole.

U nastavku slijedi pregled izvještaja s financijskom realizacijom.

Tablica 4. Izvještaji s financijskom realizacijom

Izvještaj	Razdoblje	Ugovoreni iznos radova	Ukupna vrijednost izvedenih radova do ovog izvještaja	Vrijednost izvedenih radova po ovom izvješću
1.	Rujan 2019.	29.999.955,30	0,00	1.887.941,25
2.	Listopad 2019.	29.999.955,30	1.887.941,25	3.554.723,22
3.	Studeni 2019.	29.999.955,30	5.442.664,47	1.985.099,79
4.	Prosinac 2019.	29.999.955,30	7.427.764,26	2.171.516,14
5.	Siječanj 2020.	29.999.955,30	9.599.280,40	2.193.107,53
6.	Veljača 2020.	29.999.955,30	11.792.387,93	2.042.213,66
7.	Ožujak 2020.	29.999.955,30	13.833.941,59	1.648.068,52
8.	Travanj 2020.	29.999.955,30	15.482.010,11	1.406.000,46
9.	Svibanj 2020.	29.999.955,30	16.888.010,57	1.732.900,48
10.	Lipanj 2020.	29.999.955,30	18.620.911,05	587.848,63
11.	Srpanj 2020.	29.915.896,76	19.208.759,68	257.223,30
12.	Rujan 2020.	29.915.896,76	19.465.982,98	332.149,02
13.	Listopad 2020.	29.915.896,76	19.798.132	1.029.596,06
14.	Studeni 2020.	29.915.896,76	20.827.728,06	2.030.505,35
15.	Prosinac 2020.	29.915.896,76	22.858.233,41	1.912.223,52
16.	Siječanj 2021.	30.293.183,42	24.770.456,93	1.477.567,25
17.	Veljača 2021.	30.293.183,42	26.248.024,18	780.892,65
18.	Ožujak – travanj 2021.	30.293.183,42	27.028.916,83	928.327,74

Izvor: Rijekaprojekt d.o.o.: *Izješće nadzornog inženjera* 2019. – 2021.³⁶

1.15. GRAĐEVINSKO UPRAVLJANJE PROJEKTOM

Građevinsko upravljanje projektom obuhvaća kontrolu financijskih i tehničkih dijelova projekta. Upravljanje počinje idejnom fazom, nakon koje slijedi realizacija projekta i na samom kraju ishodaenje uporabne dozvole.³⁷

³⁶ Rijekaprojekt d.o.o.: *Izješće nadzornog inženjera* 2019. – 2021.

³⁷ Metrion projekt: *Upravljanje građevinskim projektima* <https://www.metrion.hr/usluge/upravljanje-gradevinskim-projektima/> (12.4.2024.)

Upravljanje građevinskim projektom sastoji se od upravljanja³⁸:

- Ciljevima projekta,
- Vremenom,
- Sadržajem projekta,
- Kvalitetom,
- Troškovima,
- Rizikom,
- Nabavom i logistikom,
- Komunikacijom u projektu i
- Ljudskim resursima.

Slika 9. Uspostavljanje upravljanja projektima uz navedenu integraciju troškova, vremena i kvalitete

Izvor: Marić, T.: *Upravljanje građevinskim projektom povezivanjem podataka o troškovima, vremenu i kvaliteti primjenom regresijske analize*, Tehnički vjesnik 14, Zagreb, 2007.

Za voditelja projekta nad građevinskim radovima projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“ odabrana je firma KARLOLINE – KLing d.o.o. Njihova zadaća je bila povezivanje i usklađivanje rada projektanta, revidenta, nadzornog inženjera,

³⁸ Marić, T.: *Upravljanje građevinskim projektom povezivanjem podataka o troškovima, vremenu i kvaliteti primjenom regresijske analize*, Tehnički vjesnik 14, Zagreb, 2007.

izvođača, ovlaštenog inženjera geodezija i drugih osoba koje sudjeluju u gradnji te nadzor nad njihovim radom u svrhu zaštite prava i interesa investitora.³⁹

Voditelj Projekta sastavljao je Izvještaj o izvedenim radovima i tjedno je sazivao i organizirao koordinacije između sudionika u gradnji na kojima je sudjelovao kao predstavnik Investitora. Sudjelovao je u rješavanju problematike, dogovarao metode obračuna projektantskog i stručnog nadzora te pregledavao privremene situacije i ovjeravao ih. Osim koordinacijskih sastanaka, voditelj projekta bio je u stalnoj telefonskoj i elektroničkoj komunikaciji sa svim sudionicima u gradnji radi međusobne razmjene informacija.

Izvještaj 1. sastavljen je za rujan 2019. Situira se 1. privremena situacija koja je iznosila 6,29% ukupno ugovorenog iznosa i to⁴⁰:

- Lukobran: izvedeno 10,5%, bušeni betonski piloti 19,79%
- Dogradnja obale: 0%,
- Rekonstrukcija obale: 0%
- Vodovod i kanalizacija: 0%
- Arhitektura i krajobraz: 0%
- Elektrotehnički radovi: 0%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 2. sastavljen je za listopad 2019. Situira se dvije privremene situacije koje su iznosile 18,14% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 30%, bušeni betonski piloti 57%
- Dogradnja obale: 0%,
- Rekonstrukcija obale: 0%
- Vodovod i kanalizacija: 0%
- Arhitektura i krajobraz: 0%
- Elektrotehnički radovi: 0%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

³⁹ Karloline – Kling d.o.o.: *Ugovor br. 07/2019 Voditelj projekta nad građevinskim radovima projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“*, 2019.

⁴⁰ Karloline – Kling d.o.o.: *Izvještaj Voditelja Projekta o izvedenim radovima na rekonstrukciji i dogradnji zapadnog dijela luke Cres uz Privremenu Situaciju Izvođača radova*, Rijeka, 2019. – 2021.

Izveštaj 3. sastavljen je za studeni 2019. Situira se 3. privremena situacija koja je iznosila 24,76% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 41,06%, bušeni betonski piloti 68,7%, betonski i AB radovi 14,9% i razni radovi i oprema 0,04%.
- Dogradnja obale: izvedeno 0,5%, betonski i AB radovi 1,0%
- Rekonstrukcija obale: 0%
- Vodovod i kanalizacija: 0%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 0,9%, zemljani radovi 34,7%
- Elektrotehnički radovi: 0%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izveštaj 4. sastavljen je za prosinac 2019. Situira se 4. privremena situacija koja je iznosila 32% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 52,8%, bušeni betonski piloti 76,6%, betonski i AB radovi 37,4% i razni radovi i oprema 10,01%.
- Dogradnja obale: izvedeno 1,6%, betonski i AB radovi 3,1%
- Rekonstrukcija obale: 0%
- Vodovod i kanalizacija: 0%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 0,9%, zemljani radovi 34,7%
- Elektrotehnički radovi: 0%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izveštaj 5. sastavljen je za siječanj 2020. Situira se 5. privremena situacija koja je iznosila 39,31% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 65%, bušeni betonski piloti 91%, betonski i AB radovi 52% i razni radovi i oprema 13%.
- Dogradnja obale: izvedeno 3%, betonski i AB radovi 2%
- Rekonstrukcija obale: 0%
- Vodovod i kanalizacija: 0%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 1%, zemljani radovi 35%
- Elektrotehnički radovi: 0%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 6. sastavljen je za veljaču 2020. Situira se 6. privremena situacija koja je iznosila 46,1% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 75,9%
- Dogradnja obale: izvedeno 1,6%
- Rekonstrukcija obale: 0%
- Vodovod i kanalizacija: 0%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 1%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 3,5%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 7. sastavljen je za ožujak 2020. Situira se 7. privremena situacija koja je iznosila 51,61% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 77,4%
- Dogradnja obale: izvedeno 21,1%
- Rekonstrukcija obale: 8%
- Vodovod i kanalizacija: 18,3%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 1%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 3,5%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 8. sastavljen je za travanj 2020. Situira se 8. privremena situacija koja je iznosila 56,29% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 80,6%
- Dogradnja obale: izvedeno 29,3%
- Rekonstrukcija obale: 52,3%
- Vodovod i kanalizacija: 8%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 1%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 3,5%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 9. sastavljen je za svibanj 2020. Situira se 9. privremena situacija koja je iznosila 62,07% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 83%

- Dogradnja obale: izvedeno 50%
- Rekonstrukcija obale: 53%
- Vodovod i kanalizacija: 15%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 1%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 3,5%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 10. sastavljen je za lipanj 2020. Situira se 10. privremena situacija koja je iznosila 64,03% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 83%
- Dogradnja obale: izvedeno 51%
- Rekonstrukcija obale: 71%
- Vodovod i kanalizacija: 40%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 1%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 3,5%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 11. sastavljen je za srpanj 2020. Situira se 11. privremena situacija koja je iznosila 65,07% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 83%
- Dogradnja obale: izvedeno 51%
- Rekonstrukcija obale: 74%
- Vodovod i kanalizacija: 44%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 1%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 3,5%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 12. sastavljen je za rujanj 2020. Situira se 12. privremena situacija koja je iznosila 66,18% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 85%
- Dogradnja obale: izvedeno 53%
- Rekonstrukcija obale: 74%
- Vodovod i kanalizacija: 57%

- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 1%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 3,5%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 13. sastavljen je za listopad 2020. Situiraana je 13. privremena situacija koja je iznosila 69,62% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 87%
- Dogradnja obale: izvedeno 60%
- Rekonstrukcija obale: 81%
- Vodovod i kanalizacija: 65%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 2%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 29%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 14. sastavljen je za studeni 2020. Situiraana je 14. privremena situacija koja je iznosila 76,41% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 90%
- Dogradnja obale: izvedeno 68%
- Rekonstrukcija obale: 81%
- Vodovod i kanalizacija: 82%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 26%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 29%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 15. sastavljen je za prosinac 2020. Situiraana je 15. privremena situacija koja je iznosila 82,80% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 91%
- Dogradnja obale: izvedeno 78%
- Rekonstrukcija obale: 74%
- Vodovod i kanalizacija: 82%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 26%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 52%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 16. sastavljen je za siječanj 2021. Situira je 16. privremena situacija koja je iznosila 86,60% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 91%
- Dogradnja obale: izvedeno 80%
- Rekonstrukcija obale: 81%
- Vodovod i kanalizacija: 85%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 74%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 97%
- Urbana oprema dopuna: 0%.

Izvještaj 17. sastavljen je za veljaču 2021. Situira je 17. privremena situacija koja je iznosila 89,22% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 91%
- Dogradnja obale: izvedeno 82%
- Rekonstrukcija obale: 82%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 90%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 101%
- Urbana oprema dopuna: 100%.

Izvještaj 18. sastavljen je za travanj 2021. Situira je 18. okončanu situacija koja je iznosila 92,29% ukupno ugovorenog iznosa i to:

- Lukobran: izvedeno 96%
- Dogradnja obale: izvedeno 82%
- Rekonstrukcija obale: 82%
- Hidroinstalacija: 88%
- Arhitektura i krajobraz: izvedeno 91%
- Elektrotehnički radovi: izvedeno 102%
- Urbana oprema dopuna: 100%.

Voditelj Projekta sastavio je ukupno 18 Izvještaja za razdoblje od rujna 2019. do travnja 2021. godine. Izvještaji su se sastavljali mjesečno, postotak izvršenih radova je rastao i radovi nisu stagnerali. Iz prethodno navedenih Izvještaja vidljivo je da su radovi započeli

izgradnjom lukobrana. Naknadno se paralelno s izgradnjom lukobrana počelo raditi na dogradnji i rekonstrukciji obale te vodovoda i kanalizacije. Kada je izgradnja lukobrana bila pri kraju, započelo se s elektrotehničkim radovima i uređenjem krajobraza, a završilo se opremanjem lukobrana i obale.

1.16. KOORDINACIJA UPRAVLJANJA PROJEKTOM

Projekt je jedinstveni proces koji obuhvaća kontrolirane i koordinirane aktivnosti. Svaka aktivnost ima točno određen početak i kraj. Projekt ima životni ciklus koji možemo podijeliti u pet faza⁴¹:

- Inicijacija projekta,
- Planiranje projekta,
- Izvedba projekta,
- Nadzor i kontrola projekta i
- Zatvaranje projekta.

Na samom početku utvrđuju se potrebni resursi, raspored obavljanja zadataka i koordinacija navedenih aktivnosti. Tijekom izvedbe projekta kontrolira se odvijanje projekta kako bi se ispravile nepravilnosti te kako bi projekt bio završen u roku. Kontrolom se kontinuirano prati napredak projekta. Veoma je bitno da svi sudionici u projektu imaju uvid u stvarno stanje projekta.

Koordinacija projekta je svakodnevni posao koji obavlja voditelj projekta kako bi se inicijativa održala na pravom putu. Koordinacija obuhvaća komunikaciju i organizaciju detalja projektnih zadataka, praćenje napretka rada, praćenje proračuna i dokumentiranje ključnih tijekova rada projekta. Koordinacija projekta usmjerena je na dnevne zadatke koji su neophodni za nesmetano upravljanje projektom.

Koordinaciji projekta podliježu svi nosioci projektnih zadataka, od voditelja projekta, glavnog nadzornog inženjera, inženjera gradilišta pa do glavnog inženjera gradilišta. Voditelj projekta je najčešće zadužen za koordinaciju zajedno s upravljanjem projektom.

Projektni plan dobar je onoliko koliko je dobra njegova izvedba. Svakodnevni rad na koordinaciji osigurava da je projekt na pravom putu.

⁴¹ Buble, M.: *Projektni Management*, Minevra – visoka poslovna škola, Dugopolje, 2010.

Koordinaciju možemo sagledati kroz 6 osnovnih zadataka⁴²:

- Pridržavanje rasporeda → kašnjenje je jedan od najčešćih neuspjeha projekta. Potrebno je ostaviti dovoljno vremena za svaku komponentu i napraviti jasan raspored s rokovima.
- Organizacija i praćenje rezultata → projekt se sastoji od niza manjih komponenti. Svaki zadatak određen je drugačijim rokom i prioritetom, a kako projekt napreduje, zadaci prolaze kroz razne faze. Način organizacije i praćenja zadataka ključan je dio koordinacije projekta.
- Praćenje troškova projekta → Proračun je ograničavajući faktor dovršetka projekta. Stoga je praćenje troškova jedan od najvažnijih zadataka koordinatora. Nedostatkom financijskih sredstava projekt stagnira, a stagnacija projekta sa sobom vuče druge izdatke.
- Komunikacija → U projektu sudjeluju brojni dionici. Koordinator mora komunicirati sa svim dionicima kako bi se osigurao sklad s proračunom, na vrijeme otkrili potencijalni rizici te kako bi svi dionici biti upućeni u stvarno stanje projekta.
- Dokumentiranje projekta → Koordinator mora biti prisutan u svim fazama projekta, dokumentirati što je napravljeno. Određeni projekti izvode se godinama i nemoguće je prisjetiti se svih odrađenih koraka. Koordinator vodi bilješke koje olakšavaju prisjećanje kritičnih detalja projekta.
- Planiranje i zakazivanje sastanaka → Za projekt „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“ sastanci su se odvijali na tjednoj bazi. Svaki sastanak mora imati stratešku svrhu i konkretan plan sastanka. Na sastanku sudjeluju dionici koji su ključni za uspješno provođenje projekta.

Za vrijeme provođenja projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“, održano je ukupno 64 sastanka. Za svaki sastanak sastavljen je Zapisnik s koordinacije. Zapisnike je sastavljao glavni nadzorni inženjer. U nastavku je prikazan izgled neispunjenog Zapisnika s gradilišta.

⁴² MacNeil, C.: *Project coordination tips to unlock your team's best work*, Asana, 2024.
<https://asana.com/resources/project-coordination-tips> (10.4.2024.)

Projekt: Radovi na rekonstrukciji i dogradnji zapadnog dijela luke Cres
Koordinacija

Datum:

Zapisnik s gradilišnog sastanka broj:

Investitor: Županijska lučka uprava Cres, Jadranska obala 1, Cres

Gradevina: Luka Cres

Dio građevine: Radovi na rekonstrukciji i dogradnji zapadnog dijela luke Cres

Izvođač: AQUA MONT SERVICE d.o.o., Gundulićeva 22, Split

Nadzor: RIJEKAPROJEKT d.o.o., Moše Albaharija 10a, Rijeka

Prisutni:

Red.br.	Ime i prezime	Funkcija	Institucija	Kontakt	E-mail

Stanje radova:

Broj	Opis
1.	Prijava nastavka radova: [datum] Početak radova: [datum]
2.	Rok izvođenja radova:

Problematika:

Broj	Opis	Zadužen	Rok
1.			

Zaključci s koordinacije:

Broj	Opis	Zadužen	Rok
1.			

Zaštita na radu:

Broj	Opis	Zadužen	Rok
1.			

Dostavljeni dokumenti:

1. Projektna dokumentacija

Broj	Naslov	Broj primjeraka	Tko dostavlja (tvrtka, ime)	Kome dostavlja (tvrtka, ime)
1.				

2. Ostala dokumentacija

Broj	Naslov	Broj primjeraka	Tko dostavlja (tvrtka, ime)	Kome dostavlja (tvrtka, ime)
1.				

Koordinacija završila: [datum i sat]

Sljedeća koordinacija održati će se [datum i sati]

NAPOMENA:

Svi sudionici koordinacije imaju pravo u roku od 48 sati dostaviti svoje primjedbe i/ili prijedloge na Zapisnik s koordinacije. Nakon isteka navedenog roka Zapisnik se smatra prihvaćen od svih sudionika i valjan je bez potpisa sudionika.

Sastavio:

Datum:

Glavni nadzorni inženjer

Slika 10. Obrazac s gradilišta

Izvor: Izradio Autor

Na početku sastanka popisuju se svi prisutni i navode se njihovi podaci. Osim glavnog nadzornog inženjera, na sastanku su bili prisutni ravnatelj Županijske lučke uprave Cres, projektant, voditelj projekta, glavni nadzorni inženjer, glavni inženjer gradilišta i inženjer gradilišta. Sastanci su se održavali jedanput tjedno na gradilištu.⁴³

Nakon utvrđivanja prisutnih, definira se sveukupno stanje radova. Utvrđuju se izvedeni radovi te se određuje plan aktivnosti za narednih 7 dana. Ukoliko postoji problem koji je neophodno ukloniti, to se navodi u rubrici Problematika. U rubrici Zaključci s koordinacije navode se poslovi koje je potrebno izvršiti. Za svaki posao navodi se osoba zadužena za izvršenje kao i rok u kojem je to potrebno odraditi. Na isti način evidentiraju se poslovi zaštite na radu. Posljednji korak je evidentiranje projektne i ostale dokumentacije. Navodi se naziv projekta, broj primjeraka, tko dostavlja i kome dostavlja. Projektne i ostala dokumentacija najčešće se provlači samo kroz prvih nekoliko sastanaka. Na kraju zapisnika zapisuju se datum i vrijeme završetka koordinacije kao i datum i vrijeme slijedećeg sastanka.

1.17. GRAĐEVINSKE FAZE I ZAHTJEVI ZA NADOKNADOM SREDSTAVA

Zahtjev za nadoknadom sredstava (dalje: ZNS) je vrsta zahtjeva kojim se potražuje naknada bespovratnih sredstava. Sredstva se potražuju za troškove na temelju odobrenog napretka provedbe. Prilikom predaje zahtjeva, neophodno je priložiti dokumentaciju kao dokaz o isplati troškova. Dokumentacija mora biti pravilno ispunjena i uredno organizirana. ZNS se podnosi i u situacijama kada se troškovi ne potražuju kako bi se ispoštovalo slanje izvješća o napretku. Rokovi dostave utvrđeni su ugovorom. Nakon predaje ZNS-a, slijedi prihvaćanje ili odbijanje istog. Nakon što se ZNS prihvati, slijedi verifikacija troškova. Prihvatljivi troškovi se isplaćuju, a neprihvatljivi troškovi se ne isplaćuju. Troškovi koji se smatraju izuzetim mogu se potraživati u slijedećem ZNS-u.

Proračun projekta sastoji se od 15 stavki koje čine: građevinski radovi, priključenje na elektroenergetsku mrežu, projektantski nadzor građenja, stručni nadzor građenja, izvedbeni elektrotehnički projekt s revidiranim troškovnikom, elaborat zaštite okoliša, izvedbeni projekt hidroinstalacije s revidiranim troškovnikom, revidirani troškovnik izvedbenog projekta krajobraznog uređenja, elaborat zaštite okoliša s ciljem usklađenja postojeće projektne dokumentacije po pitanju mjera zaštite okoliša, potvrda II. izmjene i dopune glavnog projekta, glavni projekt za izmjenu i dopunu akta potvrde glavnog projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“, revizija projekta, provedba

⁴³ Humski, A.: *Zapisnik s gradilišnog sastanka*, Cres, 2019. – 2021.

promotivne kampanje, trošak administrativnog vođenja projekta i voditelj građevinskog dijela projekta.

U nastavku slijedi popis svih ZNS-ova koji uključuju traženi i isplaćeni iznos te popis stavki za koje je tražena isplata:⁴⁴

- ZNS 1 – potraživanja su iznosila 139.500,00 kn, a isplaćeno je 138.718,30 kn. Prvim ZNS-om prvenstveno su se tražila potraživanja za izradu dokumentacije (izvedbeni elektrotehnički projekt, elaborat zaštite okoliša, izvedbeni projekt hidroinstalacije, izvedbeni projekt krajobraznoj uređenja, elaborat zaštite okoliša s ciljem usklađenja projektne dokumentacije, potvrda II. izmjene i dopune glavnog projekta, glavni projekt za izmjenu i dopunu akta potvrde glavnog projekta).

Ostvarena aktivnost: U tijeku je izrada Dokumentacije o nabavi i priprema troškovnika. Dokumentacija o nabavi objavljena je na prethodnom savjetovanju u EOJN i potrebna je dorada.

Obrazloženje: U postupku prije objave i sukladno komentarima stručnjaka javne nabave, dokumentacija je bila mijenjana i nadopunjavana što uzrokuje kašnjenje u objavi nabave.

- ZNS 2 – potraživanja su iznosila 37.500,00 kn. Za navedena potraživanja došla je odbijenica jer zahtjev nije zadovoljio bitne uvjete te je podnesen na iznos manji od minimalnog. Drugim ZNS-om tražila su se potraživanja troška administrativnog vođenja projekta.

Ostvarena aktivnost: U tijeku je izrada Dokumentacije o nabavi i priprema troškovnika. Dokumentacija o nabavi objavljena je na prethodnom savjetovanju u EOJN i potrebna je dodatna dorada.

Obrazloženje: Dokumentacija o nabavi je objavljena na prethodnom savjetovanju u EOJN. U postupku prije objave i sukladno komentarima stručnjaka javne nabave, dokumentacija je bila mijenjana i nadopunjavana što uzrokuje kašnjenje u objavi nabave.

- ZNS 3 - nije bilo potraživanja i isplate troškova

Ostvarena aktivnost: U tijeku je izrada Dokumentacije o nabavi i priprema troškovnika. Dokumentacija o nabavi objavljena je na prethodnom savjetovanju u EOJN i potrebna je dodatna dorada.

⁴⁴ ŽLU Cres: Zahtjevi za nadoknadom sredstava

Obrazloženje: Dokumentacija o nabavi je objavljena na prethodnom savjetovanju u EOJN. U postupku prije objave i sukladno komentarima stručnjaka javne nabave, dokumentacija je bila mijenjana i nadopunjavana što uzrokuje kašnjenje u objavi nabave.

- ZNS 4 - nije bilo potraživanja i isplate troškova

Ostvarena aktivnost: Proveden je postupak javne nabave za građevinske radove. U tijeku je provjera dokumentacije i slijedi donošenje Odluke o odabiru.

Obrazloženje: Postupak nabave je u tijeku, u pripremi je Odluka o odabiru. Kašnjenje neće utjecati na pravilnu i pravovremenu provedbu projekta u cijelosti.

- Između predaje ZNS-a 4 i ZNS-a 5 dobiven je predujam u iznosu od 3.459.148,94 kn.

- ZNS 5 - potraživanja su iznosila 149.250,00 kn. Ovim ZNS-om potraživala su se potraživanja za troškove administrativnog vođenja projekta te za troškove voditelja građevinskog dijela projekta. Obzirom da iznos bespovratnih sredstava predstavlja opravdani iznos predujma, nije se izvršila isplata.

Ostvarena aktivnost: Proveden je postupak javne nabave za građevinske radove i 17. lipnja 2019. godine potpisan je Ugovor sa zajednicom ponuditelja AQUA MONT SERVICE d.o.o., Beograd i AQUA MONT SERVICE d.o.o. za usluge, Split.

Obrazloženje: Izvođač je uveden u posao 28. lipnja 2019. godine na temelju članka 6. Ugovora o javnoj nabavi radova na „Rekonstrukciji i dogradnji zapadnog dijela luke Cres“. Građevinski dnevnik je otvoren 30. lipnja 2019. godine. Odlukom grada Cresa, nastupila je obustava radova u razdoblju od 01. srpnja do 31. kolovoza 2019. godine. Obustava radova neće utjecati na pravilnu i pravovremenu provedbu projekta u cijelosti.

- ZNS 6 - potraživanja su iznosila 2.442.999,84 kn. Ovim ZNS-om potraživali su se troškovi građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, provedbe promotivne kampanje te troškovi voditelja građevinskog dijela projekta. Obzirom da iznos bespovratnih sredstava predstavlja opravdani iznos predujma, nije se izvršila isplata.

Obrazloženje: Izvođač je uveden u posao 28. lipnja 2019. godine. Iz razloga zabrane izvođenja radova za vrijeme trajanja turističke sezone u gradu Cresu, radovi se nisu izvodili u mjesecu srpnju i kolovozu 2019. godine. Izvođač radova je započeo s

pripremnim radovima 02.9.2019. godine. Radove koje je izvođač izveo u mjesecu rujnu su: mobilizacija opreme i odvoz na gradilište (ponton, bušeca garnitura za izradu pilota, auto dizalice i popratni materijal), organizacija gradilišta (uprava, garderobe, sanitarni čvor, priključci na elektro mrežu i na vodovodnu mrežu), iskolčenje građevine i bušenje pilota.

- ZNS 7 – potraživanja su iznosila 4.522.690,67 kn, a isplaćeno je 3.615.922,54 kn. Ovim ZNS-om potraživali su se troškovi građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, provedbe promotivne kampanje i troškovi voditelja građevinskog dijela projekta.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu listopadu su: bušenje pilota (izbušeno 40 od 43 pilota), izrada košuljica pilota i armiranih mreža za pilote, postava košuljica pilota i armaturnih mreža za pilote, postava košuljica pilota s armaturom na poziciju, mamutiranje izbušenih rupa prije postave košuljica, betonirano je prvih 4 pilota (P1-P4), izrada montažnih elemenata (naglavnih greda, AB nosači) u pogonu Beton-Rad u Velikoj Gorici (elementi se dopremaju kamionima na gradilište) te skidanje kamenih poklopnica i kamenog opločenja na postojećoj obali.

- ZNS 8 – potraživanja su iznosila 2.559.567,63 kn, a isplaćeno je 2.545.224,92 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, provedbe promotivne kampanje i troškovi voditelja građevinskog dijela projekta.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu studenom su: postavljene naglavne grede NG1 – 8 komada i NG 2 – 1 komad, postavljanje nad morem betonskih prednapetih glavnih uzdužnih nosača PSPI – 12 komada, postavljanje nad more AB prefabriciranih glavnih uzdužnih nosača PSPS – 4 komada, bušenje pilota P40-P34, postavljanje čeličnih košuljica i armaturnih koševa za pilote P23-P26, betoniranje pilota od P05-P19, betoniranje „in situ“ obalnog zida, mamutiranje izbušenih rupa prije postave košuljica, izrada montažnih elemenata (glavnih grda, AB nosači) u pogonu Beton-Rad u Velikoj Gorici (elementi se dopremaju kamionima na gradilišta i obračunavaju se prilikom ugradnje), te skidanje kamenih poklopnica i kamenog opločenja sa postojeće obale.

- ZNS 9 - potraživanja su iznosila 2.830.088,07 kn, a isplaćeno je 2.814.229,49 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora

građenja, stručnog nadzora građenja, provedbe promotivne kampanje, troška administrativnog vođenja projekta i troška voditelja građevinskog dijela projekta.

Objasnenje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu prosincu su: postavljene naglavne grede NG1 – 9, NG 1-10, NG 1-11 (ukupno 3 komada), postavljene naglavne grede NG2 – 2, ukupno 1 komad, postavljanje nad more betonskih prednapetih glavnih uzdužnih nosača PSPI – 16 komada, postavljanje nad morem AB prefabriciranih glavnih uzdužnih nosača PSP4 – 20 komada, postavljanje čeličnih košuljica i armaturnih koševa za pilote P27 – P30, izrada armaturnih koševa za P27-P30, betoniranje pilota od P20-P30, obrada glava pilota P20-P30, betoniranje „in situ“ obalnog zida (kampada br. 1 i kampada br. 2), mamutiranje izbušenih rupa prije postave košuljica, izrada montažnih elemenata (glavnih grda, AB nosači) u pogonu Beton-Rad u Velikoj Gorici (elementi se dopremaju kamionima na gradilišta i obračunavaju se prilikom ugradnje), te skidanje kamenih poklopnica i kamenog opločenja s postojeće obale zajedno sa zbrinjavanjem istih na privremenom deponiju.

- ZNS 10 - potraživanja su iznosila 2.946.139,80 kn, a isplaćeno je 2.929.630,91 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, troška priključenja na elektroenergetsku mrežu, troška provedbe promotivne kampanje i trošak voditelja građevinskog dijela projekta.

Objasnenje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu siječnju su: postavljanje naglavne grede NG 1 (ukupno 4 komada), postavljanje naglavne grede ND3 (ukupno 1 komad), postavljanje nad morem betonskih prednapetih glavnih uzdužnih nosača PSP1 – 7 komada, postavljanje nad more AB prefabriciranih glavnih uzdužnih nosača PSP2 – 1 komad, PSP – 3 komada, PSP6 – 1 komad, PSP4 – 8 komada, postavljanje čeličnih košuljica i armaturnih koševa za pilote P31 – P42 i P43, betoniranje pilota od P31-P39, P41 i P43, obrada glava pilota P31-P39, P41 i P43, mamutiranje izbušenih rupa prije postave košuljica, izrada montažnih elemenata (Ekрана) u pogonu Beton-Rad u Velikoj Gorici (elementi se dopremaju kamionima na gradilišta i obračunavaju prilikom ugradnje).

- ZNS 11 - potraživanja su iznosila 2.630.134,97 kn, a isplaćeno je 2.615.396,84 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, troška provedbe promotivne kampanje i troška voditelja građevinskog dijela projekta.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu veljači su: postavljanje naglavne grede NG1 - ukupno 2 komada), postavljanje nad more AB prefabriciranih glavnih uzdužnih nosača PSP7 – 4 komada, PSP5 – 8 komada, postavljanje nad morem AB ploča valobranih ekrana s vanjske strane lukobrana EVI – 3 komada i EVI-a – 2 komada, postavljanje nad morem AB ploča valobranih ekrana s unutarnje strane lukobrana EU1 – 8 komada, EU1-a-1 – 1 komad, EU1-a-2 – 1 komad, EU-a-3 – 1 komad, EU1-a-4 – 1 komad, EU2-1 – 1 komad, EU3-1 - 1 komad, EU4-1 – 1 komad, EU5-1 – 1 komad, betonaža „in situ“ tlačne AB ploče rasponske konstrukcije, postavljanje čeličnih košuljica i armaturnih koševa za pilote P42, betoniranje pilota od P40 i P42, izrada montažnih elemenata (Ekрана) u pogonu Beton-Rad u Velikoj Gorici (elementi se dopremaju kamionima na gradilišta i obračunavaju prilikom ugradnje), ugradnja bitvi na dilataciji „A“ te izrada instalacija na lukobranu (struja, voda, hidrant).

- ZNS 12 - potraživanja su iznosila 2.138.278,54 kn, a isplaćeno je 2.086.575,30 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, troška provedbe promotivne kampanje i troška voditelja građevinskog dijela projekta.

Obrazloženje: Radovi koje je izvođač izveo u mjesecu ožujku su: postavljanje nad morem AB ploča valobranih ekrana s vanjske strane lukobrana oznake EV2 – EV 5 i EČ (ukupno 5 komada), ugradnja bitvi na dilataciji „B“ i „C“, iskop za produbljenje akvatorija, iskop za podmorski betonski obalni zid (kampada 4, 6 i 7), betoniranje nadmorskog zida na dogradnji obale (kampada 4, 6 i 7), skidanje postojećeg kamena na dijelu rekonstrukcije obale (poklopnice i ploče partera) te izrada instalacija na lukobranu (struja, voda, hidrant).

- ZNS 13 - potraživanja su iznosila 1.835.693,47 kn, a isplaćeno je 1.825.407,04 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, troška provedbe promotivne kampanje i troška voditelja građevinskog dijela projekta.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu travnju su: postavljanje nad morem AB ploča valobranih ekrana s vanjske strane lukobrana oznake EV 1, EV 1-a (ukupno 7 komada), betoniranje „In situ“ tlačne AB ploče rasponske konstrukcije (dilatacija „C“, kampada 2), ugradnja bitvi na dilataciji „B“ i „C“, iskop za podmorski betonski obalni zid (kampada 8, 3, i 3.2), iskop za podmorski betonski obalni zid

(kampada 16, 17 i 18), betoniranje nadmorskog i podmorskog zida na rekonstrukciji obale (kampada 16, 17 i 18) te zidanje prethodno uklonjenih kamenih obložnica na rekonstrukciji obalnog zida.

- ZNS 14 - potraživanja su iznosila 2.244.318,49 kn, a isplaćeno je 2.231.742,30 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, troška provedbe promotivne kampanje i troška voditelja građevinskog dijela projekta.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu svibnju su: betoniranje serklaža i tlačne ploče lukobrana – kampada 2 (dilatacija „C“) i kompletne dilatacije „B“, betoniranje podmorskog zida obale – kampada br. 9, 9.1, 10, 10.1, 11, 11.1, 12, 13, 14, 15, 15.1, betoniranje nadmorskog zida obale – kampada br. 9, 9.1, 10, 10.1, 11, 11.1, 12, 13, 14, 15, podmorski iskop ispod budućeg obalnog zida i za produbljenje akvatorija luke, zidanje prethodno uklonjenih kamenih obložnica na dijelu obale koji se rekonstruira, ugradnja čistog kamenog nasipa (kamene prizme) iza podmorskog obalnog zida – pozicija od profila P5 do profila P15, radovi na iskopu i betoniranje temelja i zidova spremnika za zauljene vode, izrada oplata i betoniranje montažnih blokova čuvara, zidanje prethodno uklonjenih kamenih ploča partera na dijelu obale koji se rekonstruira.

- ZNS 15 - potraživanja su iznosila 850.503,68 kn, a isplaćeno je 790.710,27 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, troška administrativnog vođenja projekta, troška provedbe promotivne kampanje i troška voditelja građevinskog dijela projekta.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu lipnju su: betoniranje montažnih ab ploča spremnika zauljenih voda, ugradnja poliesterskog spremnika PES u ab spremnik (tank) i zatrpavanje betonom C12/15, postavljanje montažnih ab ploča spremnika zauljenih voda, betoniranje ab stepenica za prilaz do mora – pozicija: zapadno od korijena lukobrana (na samom kraju zahvata), ugradnja 2 reda kamena težine zrna oko 150 kg ispred nožice betonskog temelja na dijelu obale koja se rekonstruira, ugradnja montažnih blokova čuvara ispred nožice betonskog temelja obale, betoniranje monolitnih blokova čuvara ispred nožice temelja obale, izrada i postavljanje oplata dna i zidova oborinskog kanala, zidanje prethodno uklonjenih kamenih ploča partera na dijelu obale koji se rekonstruira, vađenje kamenih ploča partera „mulića“ na dijelu obale

koja se rekonstruira, vađenje kamenih poklopnica i obložnica „mulića“ na dijelu obale koja se rekonstruira, podmorski iskop za temelj obalnog zida „mulića“ na dijelu obale koja se rekonstruira te odvoz iskopanog materijala na deponij, betoniranje podmorskog i nadmorskog zida „mulića“ na dijelu obale koja se rekonstruira, polaganje i montaža cijevi sanitarne kanalizacije – pozicija: korijen lukobrana.

- ZNS 16 - potraživanja su iznosila 495.004,74 kn, a isplaćeno je 490.764,21 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, troška provedbe promotivne kampanje i troška voditelja građevinskog dijela projekta.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu srpnju su: AB radovi na oborinskom kanalu i vodomjernom oknu, zidanje prethodno uklonjenih kamenih ploča partera na dijelu obale koji se rekonstruira, zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: unutarnja strana – dilatacija „B“ i „C“, zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: vanjska strana lukobrana – dilatacija „B“ i „C“, postavljanje armature i fazonskih komada u vodomjerno okno.

- ZNS 17 - potraživanja su iznosila 462.989,76 kn, a isplaćeno je 459.927,10 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, troška provedbe promotivne kampanje i troška voditelja građevinskog dijela projekta.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu kolovozu su: zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: unutarnja strana lukobrana – dilatacija „A“, „B“, „C“, zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: čelo lukobrana – dilatacija „C“, zemljani radovi na oborinskom kanalu, AB radovi na oborinskom kanalu, zemljani radovi za trase vodovodnih instalacija i elektroinstalacija, postava cijevi za elektroinstalacije i za vodovodne instalacije, razastiranje i zbijanje tamponskog sloja, postavljanje oplata i armaturnih mreža te betoniranje ploče u korijenu lukobrana, postavljanje oplata i betoniranje stupova javne rasvjete.

- ZNS 18 - potraživanja su iznosila 1.268.203,91 kn, a isplaćeno je 1.234.955,39 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, troška provedbe promotivne kampanje i troška voditelja građevinskog dijela projekta.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu rujnu su: zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: unutarnja strana lukobrana – dilatacija „A“, „B“, „C“, zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: čelo lukobrana – dilatacija „C“, zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: vanjska strana lukobrana – dilatacija „A“, „B“, „C“, zidanje poklopnica na lukobranu – pozicija dilatacija „A“ i dilatacija „C“, zemljani radovi na oborinskom kanalu, AB radovi na oborinskom kanalu, zemljani radovi za trase vodovodnih instalacija i elektroinstalacija, postava cijevi za elektroinstalacije i za vodovodne instalacije, postava cijevi za elektroinstalacije i za vodovodne instalacije, razastiranje i zbijanje tamponskog sloja, postavljanje oplata i armaturnih mreža te betoniranje ploče u korijenu lukobrana.

- ZNS 19 - potraživanja su iznosila 2.616.324,57 kn, a isplaćeno je 1.167.852,30 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, trošak provedbe promotivne kampanje i trošak voditelja građevinskog dijela projekta. Isplaćen je dvostruko manji iznos zato jer su troškovi izvedenih građevinskih radova prema XIV privremenoj situaciji premašili ukupan maksimalan iznos bespovratnih sredstava koji se financiraju državnom potporom.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu listopadu su: zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: unutarnja strana lukobrana – dilatacija „A“, „B“, „C“, zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: vanjska strana lukobrana – dilatacija „A“, „B“, „C“, zidanje obložnicama u korijenu lukobrana, zidanje poklopnica na lukobranu – pozicija dilatacija A, B i C, polaganje kamenog popločenja na lukobranu – pozicija dilatacija A, B i C, zidanje obložnicama na dogradnji obale, zidanje poklopnica na dogradnji obale, zidanje kamenom betonskog stubišta za prilaz do mora na dogradnji obale, zemljani radovi za trase vodovodnih instalacija i elektroinstalacija, postava cijevi za elektroinstalacije i za vodovodne instalacije, razastiranje i zbijanje tamponskog sloja, postavljanje oplata i armaturnih mreža te betoniranje ploče i korijenu lukobrana, spajanje vodovoda i sanitarne odvodnje na javnu mrežu.

- ZNS 20 - potraživanja su iznosila 2.259.569,80 kn, a isplaćeno je 65.480,15 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, trošak administrativnog vođenja projekta, trošak provedbe promotivne kampanje i trošak voditelja građevinskog dijela projekta. Isplaćeno je

manje od traženog jer su troškovi izvedenih građevinskih radova i usluga prema XV situaciji izuzeti od utvrđivanja relevantnih činjenica o prihvatljivosti izdataka.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu studenom su: zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: korijen lukobrana – dilatacija „A“, zidanje obložnicama na lukobranu – pozicija: vanjska strana lukobrana – dilatacija „A“, zidanje obložnicama u korijenu lukobrana, zidanje poklopnica na lukobranu – pozicija dilatacija A, polaganje kamenog popločenja na lukobranu – pozicija dilatacija A, zidanje obložnicama na dogradnji obale, zidanje poklopnica na dogradnji obale, zidanje kamenom betonskog stubišta za prilaz do mora na dogradnji obale, zemljani radovi na oborinskom kanalu, AB radovi na oborinskom kanalu, zemljani radovi za trase vodovodnih instalacija i elektroinstalacija, postava cijevi za elektroinstalacije i za vodovodne instalacije, razastiranje i zbijanje tamponskog sloja, postavljanje oplata i armaturnih mreža te betoniranje ploče u korijenu lukobrana.

- ZNS 21 - potraživanja su iznosila 9.965.226,13 kn, a isplaćeno je 2.673.286,21 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, trošak provedbe promotivne kampanje i trošak voditelja građevinskog dijela projekta. Troškovi izvedenih građevinskih radova prema XV i XVI privremenim situacijama premašuju ukupan maksimalan iznos bespovratnih sredstava koji se financiraju državnom potporom stoga je isplaćeni iznos manji od traženog.

Obrazloženje: Radove koje je izvođač izveo u mjesecu prosincu su: postavljanje poklopnica na dijelu dogradnje obale, postavljanje kamenog popločenja na dijelu dogradnje obale – tip popločenja 3a, fugiranje kamenog popločenja na lukobranu i dijelu dogradnje obale, postavljanje kamenih pasica uz kanal oborinske odvodnje, montaža ljevanoželjeznih rešetki slivnika, betoniranje dijela javne površine uz kanal oborinske odvodnje te uz dio rekonstruiranog dijela obale na kojem se radio prekop radi polaganja elektro kablova, postavljanje kamenih klupa, ugradnja mornarskih ormarića, ugradnja stupova javne rasvjete sa rasvjetnim tijelima, provlačenje elektro kabela kroz bužire.

- ZNS 22 - potraživanja su iznosila 2.660.169,56 kn, a isplaćeno je 1.319.421,49 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, projektantskog nadzora građenja, stručnog nadzora građenja, trošak priključenja na elektroenergetsku mrežu te trošak provedbe promotivne kampanje. Isplaćen je umanjeni iznos jer je trošak izvedenih građevinskih radova prema okončanoj situaciji izuzet od provedbe Provjere na licu

mjesta vezano za ovjerene radove po okončanoj situaciji. Također, trošak izvedenih građevinskih radova prema XVII privremenoj situaciji premašio je ukupan maksimalan iznos bespovratnih sredstava koji se financira državnim potporom.

Obrazloženje: U razdoblju od veljače do travnja izvođeni su svi preostali radovi, a to je uglavnom opremanje lukobrana i spajanje instalacija. Opremanje se sastoji od: dobave i montaže odbojnika, mornarskih ormarića, prstena za privez, mornarskih ljestvi, ograde, javne rasvjete, jarbola za zastave, kamene klupe, drvene klupe, nadstrešnice, kameno pilo. Izvedeni su i završni radovi na postavi i fugiranju kamenog popločenja. Izvedena su sva ispitivanja izvedenih instalacija (odvodnja, vodovod elektroinstalacije) predviđena projektom. S ugradnjom odbojnika, dovršeni su svi radovi na projektu Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres.

- ZNS 23 - potraživanja su iznosila 1.209.902,96 kn, a isplaćeno je 122.015,72 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, trošak provedbe promotivne kampanje te trošak administrativnog vođenja projekta. Isplaćen je manji iznos jer trošak izvedenih građevinskih radova prema XVIII okončanoj situaciji premašuje ukupan maksimalan iznos bespovratnih sredstava koji se financira državnim potporom.
- ZNS 24 - nije bitno potraživanja i isplate troškova
- ZNS 25 (završni) - potraživanja su iznosila 1.577.736,00 kn, a isplaćeno je 834.836,53 kn. Potraživanja su se odnosila na troškove građevinskih radova, trošak revizije projekta, trošak administrativnog vođenja projekta i trošak građevinskog dijela projekta. Isplaćen je manji iznos jer trošak izvedenih građevinskih radova prema XVIII okončanoj situaciji premašuje ukupan maksimalan iznos bespovratnih sredstava koji se financira državnim potporom. Također, iznos je umanjen za ostvarene pasivne kamate na računu koje su neprihvatljiv trošak.

5. ZAKLJUČAK

Luka Cres je luka otvorena za javni promet županijskog značaja, smještena u istočnom dijelu Creskog zaljeva. U svrhu poboljšanja kvalitete i sigurnosti plovidbe u luci, Županijska lučka uprava Cres izradila je projekt „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“. Projektom je planirano podizanje razine sigurnosti plovidbe, uređenje javne površine, povećanje gospodarskih aktivnosti, smanjenje troškova dostave te naposljetku povećanje broja stanovnika otoka Cresa. Projekt je financiran sredstvima Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. u okviru specifičnog cilja 7ii1 Povećanje dostupnosti naseljenih otoka za njihove stanovnike i ubraja se u „no-regret“ kategoriju. Za sufinanciranje projekta korištena su sredstva fondova, Republike Hrvatske, Primorsko-goranske županije i Županijske lučke uprave Cres. Republika Hrvatska sudjelovala je u sufinanciranju 15% prihvatljivih troškova, dok je ostalih 85% sufinancirano sredstvima fondova. Županijska lučka uprava Cres i Primorsko-goranska županija sufinancirale su neprihvatljive troškove za koje se nisu smjela koristiti sredstva fondova. Ukupna procijenjena vrijednost projekta je 39.146.444,05 kn. Korištenje bespovratnih sredstava bio je ključan faktor za realizaciju projekta obzirom da Županijska lučka uprava Cres nije imala pristup dovoljnim financijskim resursima.

Uspješan proces prijave i korištenja bespovratnih sredstava zahtjeva detaljnu pripremu, jasnu viziju te učinkovitu provedbu i nadzor. Prvi korak prema uspješnom korištenju bespovratnih sredstava bio je pažljivo istraživanje dostupnih mogućnosti financiranja te odabir onih koje najbolje odgovaraju specifičnim potrebama i ciljevima projekta. Nakon toga, izrađen je detaljan i realističan plan projekta, uključujući jasne ciljeve, aktivnosti, vremenski okvir i proračun. Realizacija projekta započela je izradom „Studije izvedivosti s analizom troškova i koristi dogradnje i rekonstrukcije zapadnog dijela luke Cres“. Zajedno sa Studijom, dodatno je izrađena tehnička dokumentacija, potvrđene su izmjene i dopune glavnog projekta te je ishođena lokacijska dozvola. Izradom Studije utvrđena je potrebna dogradnja postojećeg pristana čime se osigurala nužna zaštita akvatorija unutar lučkog područja, omogućio se adekvatan privez i sigurna veza za linijske brodove, osigurali su se preduvjeti za razvoj linijskog prometa te su se podigli komunalni standardi za korisnike javnih brodskih linija, u i oko luke. Projektom se izgradio lukobran dužine oko 185 m, širine oko 6 m koji služi za prihvatanje linijskih putničkih brodova i uredio se uski obalni pojas luke oko 280 m.

Priprema projekta je zahtjevan posao koji zahtjeva poznavanje zakonskih odredbi, pravila EU i standarda te poznavanje uvjeta natječaja odnosno pravila prijave. U tu svrhu, Županijska lučka uprava Cres angažirala je savjetnika koji ih je kontinuirano savjetovao tokom cijelog procesa. Po završetku procesa prijave na natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava, donesena je Odluka o financiranju i uslijedio proces ugovaranja. Prilikom provođenja projekta, ključnu ulogu imala je Središnja agencija za financiranje i ugovaranje. Agencija ima ulogu posrednika između primatelja i davatelja sredstava pri čemu im pruža pomoć prilikom pripreme projekta, ugovaranju, financijskom praćenju, nadzoru i izvještavanju.

Istraživanjem upravljanja implementacijom prometnih infrastrukturnih ulaganja županijskih lučkih uprava na primjeru luke otvorene za javni promet Cres, potvrđuje se radna hipoteza koja ističe važnost učinkovite integracije strateškog planiranja, angažmana dionika i prakse održivog razvoja u procese upravljanja. Analiza provedena u ovom istraživanju pružila je dublji uvid u kompleksnost i važnost ovih elemenata za uspješnost, isplativost i socio-ekonomski učinak projekta u prometnu infrastrukturu. Realizacijom projekta povećao se broj korisnika brodskih linija te je došlo do razvoja demografije i gospodarstva. Također, brodske linije su postale redovitije i sigurnije čime su se zadovoljile potrebe otočana. Sigurna brodska linija olakšala je život na otoku i generalnu sigurnost plovidbe u kanalu. Nadalje, izgradnjom lukobrana znatno se umanjio utjecaj južnog vjetrova i valova na luku, čime se također smanjio nepovoljan ekonomski i ekološki učinak na priobalje, uvalu i lučki bazen.

Rezultati istraživanja jasno pokazuju da strateško planiranje osigurava usklađenost investicija s dugoročnim ciljevima, što je ključno za postizanje optimalnih rezultata. Također, aktivno uključivanje dionika tijekom cijelog procesa donošenja odluka promiče podršku za projekt, smanjuje otpor te doprinosi boljoj provedbi i prihvaćanju rezultata. Posebno se ističe važnost prakse održivog razvoja u upravljanju prometnim infrastrukturnim ulaganjima. Integracija ekoloških, socijalnih i ekonomskih aspekata u planiranje i provedbu projekata ključna je za postizanje dugoročne isplativosti i minimiziranje negativnih utjecaja na okoliš i zajednicu.

Uspješno korištenje bespovratnih sredstava za realizaciju projekta predstavlja sinergiju između strateškog planiranja, učinkovitog upravljanja i stalne komunikacije. Županijska lučka uprava Cres primjer je organizacije koja je uspješno usvojila i primijenila ove principe te na taj način sebi osigurala uspješan i održiv projekt koji će doprinijeti dugoročnom razvoju i pozitivnom utjecaju na društvo.

LITERATURA

KNJIGE

1. Buble, M.: *Projektni Management*, Minevra – visoka poslovna škola, Dugopolje, 2010.
2. Kesić, B.: *Ekonomika luka*, Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet, 2003.
3. Marić, T.: *Upravljanje građevinskim projektom povezivanjem podataka o troškovima, vremenu I kvaliteti primjenom regresijske analize*, Tehnički vjesnik 14, Zagreb, 2007.
4. Mitrović, F., Kesić, B., Jugović, A.: *Menadžment u brodarstvu i lukama*, Sveučilište u Splitu, Pomorski fakultet, 2010.
5. *Port Management Textbook*, Institute of Shipping Economics, Bremmen, 1978.

OSTALI IZVORI

1. Humski, A.: *Zapisnik s gradilišnog sastanka*, Cres, 2019. – 2021.
2. Logoteam d.o.o.: *Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi (CBS) za projekt Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres*, Rijeka, 2017.
3. Logoteam d.o.o.: *Zapisnik o provedenim aktivnostima*, 2018. – 2021.
4. Karloline – Kling d.o.o.: *Izveštaj Voditelja Projekta o izvedenim radovima na rekonstrukciji i dogradnji zapadnog dijela luke Cres uz Privremenu Situaciju Izvođača radova*, Rijeka, 2019. – 2021.
5. Karloline – Kling d.o.o.: *Ugovor br. 07/2019 Voditelj projekta nad građevinskim radovima projekta „Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres“*, 2019.
6. Rijekaprojekt d.o.o.: *Izješće nadzornog inženjera* 2019. – 2021.
7. Središnja agencija za financiranje i ugovaranje: *Priručnik za korisnike bespovratnih sredstava u okviru projekta financiranih iz europskih strukturnih i investicijskih fondova*, Zagreb, 2014. – 2020.
8. Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU: *Smjernice za upravljanje projektnim ciklusom*, listopad 2008.
9. *Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014-2020 za projekt: Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres*, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Zagreb, 2018.
10. *Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama*, Narodne novine 83/2023

11. ŽLU Cres: Zahtjevi za nadoknadom sredstava

INTERNETSKI IZVORI

1. EU Funds Simply explained: *What are the main steps of a EU project?* <https://eufunds.me/what-are-the-main-steps-of-a-eu-project/> (08.4.2024.)
2. MacNeil, C.: *Project coordination tips to unlock your team's best work*, Asana, 2024. <https://asana.com/resources/project-coordination-tips> (10.4.2024.)
3. Metrion projekt: *Upravljanje građevinskim projektima* <https://www.metrion.hr/usluge/upravljanje-gradevinskim-projektima/> (12.4.2024.)
4. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture: *Poziv za sufinanciranje unaprjeđenja lučke infrastrukture u funkciji obalnog linijskog pomorskog prometa*, Zagreb, 2017., https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/AplikacijaRepository/Natjecaji/Dokumenti/1462/1_Upute_za_prijavitelje.pdf (28.3.2024.)
5. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture: *Prijamni obrazac A*
6. P.J.R. Consulting: *Upravljanje projektima* <https://pjr.hr/provedba-projekata/> (18.3.2024.)
7. Ravenščak, R.: *Kako odabrati konzultanta za EU fondove?*, EU fondovi.hr, <https://eufondovi.hr/natjecaji/najava-otvoreno-zatvoreno/kako-odabrati-konzultanta> (01.3.2024.)
8. Zavod za informatičku djelatnost Hrvatske d.o.o.: *Što podrazumijeva vođenje EU projekata*, <https://zih.hr/konzalting/eu-projekti/vodenje-eu-projekata/> (09.4.2024.)

POPIS TABLICA

Tablica 1. Elementi projekta i proračun.....	22
Tablica 2. Ukupni troškovi projekta	28
Tablica 3. Iznos financiranja prihvatljivih troškova projekta	28
Tablica 4. Izvještaji s financijskom realizacijom.....	42

POPIS SLIKA

Slika 1. Područje izgradnje.....	7
Slika 2. Faze planiranja	11
Slika 3. Kretanje troškova i koristi trajanja ekonomskog vijeka projekta.....	12
Slika 4. Prikaz područja luke Cres	15
Slika 5. Prikaz područja izgradnje – tamno označeno područje.....	16
Slika 6. Luka Cres prije rekonstrukcije	29
Slika 7. Luka Cres nakon rekonstrukcije.....	29
Slika 8. Provedba EU projekta	39
Slika 9. Uspostavljanje upravljanja projektima uz navedenu integraciju troškova, vremena i kvalitete	43
Slika 10. Obrazac s gradilišta	52